

SELEFİLİK VE EL KAİDE

(Kapitalist Modernitenin Ortadoğu'daki Truva Atı)

Basım Tarihi: 2014
Basım Yeri: Azadi Matbaası

SUNUM

Günümüzde kendisini Selefi olarak niteleyen El Kaide örgütünün gerçekte İslam'la bir alakasının olmadığı, İslam gerçeğini kendi çıkarları temelinde kullanan bir çete, şebeke olduğu aşikar olmakla birlikte; bunun gibi örgüt, çete veya şebekelerin kendilerini dayandırdıkları Selefililiğin ne olduğuna bakmak, bu temelde gerçekte bu örgütlerin İslam toplumuna ne kadar zarar verici olduklarını açığa çıkartmak bir görev olmaktadır. Önder APO Selefi (Sünnî) ve Şia olduklarını ileri süren örgüt veya güçlerin aslında iktidar İslam'ı olduklarını, bunların İslam'ın toplumsal, demokratik özünü hiçbir ilişkilerinin olmadığını birçok değerlendirmesinde ortaya koydu. En son olarak Demokratik İslam Kongresi'ne gönderdiği mesajında da bunu bir kez daha dile getirdi. Bu nedenle öncelikle Önderliğin Ortadoğu'da Uygarlık Krizi ve Demokratik Uygarlık Çözümü adlı savunmasında İslam'a yönelik yaptığı değerlendirme ve Demokratik İslam Kongresi'ne göndermiş olduğu mesajı bir bölüm olarak ele aldık. Ardından Selefililiğin ne olduğunu açıklayan bir bölümle devam edip, El Kaide örgütünün ortaya çıkış koşulları ve günümüzdeki durumuna ilişkin bölümle konuyu tamamladık. Ortadoğu coğrafyasında yaşanan mezhebi, etnik, inançsal çatışmaların temelinde yatan gerçekliği bir nebze de olsa sunmuşsak bu broşür amacına ulaşmış demektir.

Devrimci Selam ve Saygılarımızla
Abdullah Öcalan Sosyal Bilimler Akademisi

BÖLÜM-I

İSLÂMÎ DİRENİŞ VE SALDIRI GERÇEĞİ:

ORTA SINIFIN FEODAL DÖNEM SAVAŞI

İslâm adı altında sergilenen gerçeğin incelenmesi ve araştırılması en azından kapitalizm adı altında yürütülenlerin incelenmesi kadar önem taşımaktadır. Sadece Ortadoğu uygarlık tarihi açısından değil, evrensel tarihin doğru okunması ve yazılması için de bu tür çalışmalar gereklidir. Nasıl İslâm Ortaçağı olmadan kapitalizm denen olgular dünyası ve modernitesinin oluşumu diyalektik gereği gerçekleşemeyecek idiye, her iki olgu ve çağın doğru çözümlenmesi olmadan da günümüz için sürdürülebilir anlamlı bir toplumsal yaşam oluşturulamaz.

İslâm'ın halen güncel önemini koruması bu diyalektik özünden kaynaklanmaktadır. Adı çok telaffuz edilen ama özü kavranmayan bir fenomenler dizisidir İslâm. Tanımı hiç yapılmamıştır. Belki de tanımlanma imkânı olmayacak kadar karmaşık ve bulanık bir fenomenler grubudur. Hatta ne kadar ve hangi gerçekliği yansıttığı hiç tartışılmaz. Uğruna oruç tutulur, namaz kılınır, zekât verilir, tevhit çekilir, savaşılr, ama kendisi tam muammaya bürünmüştür. Sorulması gereken soru şudur: O halde neden bu kadar gündemde tutuluyor? Ortadoğu'da İslâm neyi çözdü? Sorun çözücü mü, yoksa sorun doğurucu bir kurgusal sistem midir? Maddi temelden ne anlaşılmalıdır? Devlet mi, cemaat midir? Ekonomik, sosyal, siyasal karşılığı, anlamı nedir? İslâm'ın fetih kavramı neyin aracıdır? Bunlara benzer soruları çoğaltmak mümkün ve çok gereklidir. Çünkü günümüz İslâm dünyası denen fenomenler grubu, kendini tanımlayamayacak ve çözemeyecek kadar acz içindedir ve sürdürülmesi günlük intiharlarla yürüyen veya yürüyemeyen toplumsal çürümeyi yaşamaktadır.

Bu fenomenin manevi kültürü kadar maddi kültürü de en los, sınırı ve içeriği belli olmayan, çürük ve dağılan malzemeler grubunu andırmaktadır. Doğru olan ya bu adı hiç kullanmamak ya da bu mümkün olmazsa ucu, sınırları, sorun ve çözüm yolları belli bir sisteme doğru taşımaktır. Batı uygarlığı ne yaptığını çok iyi bilerek küresel hamlesini sürdürüyor. Önüne çıkan sorunlar ve sistemin bünyesi

gereği ne kadar bunalım ve kriz yaşasa da, üstesinden gelebilecek maddi ve manevi kültür donanımına sahiptir. Ortadoğu'da İslâmî fenomenler grubu tarafından zorlandığı bir gerçektir. Sadece ABD'nin yaşadığı zorluklardan bahsetmiyorum. Avrupa uygarlığı bir bütün olarak ve iki yüzyıldan beri 'Şark Sorunu' dediği İslâmî Ortadoğu karşısında zorlanmakta ve bunalmaktadır. Ama bundan da en büyük zararı, yıkım ve çözümsüzlüğü İslâm denen dünya görmektedir. Durumun sürdürülmezliği tüm dünyanın gözüne batacak denli açığa çıkmış bulunmaktadır. Çözüm şüphesiz karşımızdaki fenomenin zihniyet çözümlenmesi kadar, yeniden yapılanmasına ilişkin yanıtlar geliştirmekten geçmektedir.

İslâm denince Muhammed ve Allah isimleri ayrılmaz çok önemli bir ikili oluşturur. Ortadoğu halkları için hiçbir ikili kelimeler grubu bu denli hayati ifade taşımamıştır. Bu iki isim uğruna korkunç savaşlar düzenlenmiş, o denli sevgi yumağı oluşturulmuştur. Bu zıtlığı bağrında taşıyacak bir başka ikilemli kelime grubunu bulmak da zordur. Sorulması gereken temel soru şudur: Neden böyledirler? Gerçekten kavrayarak mı bu ikilemi yaşıyor ve yaşıyoruz? Cevabın olumsuz olduğundan eminim. Olumsuz olmasaydı, tarih ve güncellik Ortadoğu'da bu denli acımasız olmaz, kördüğümler örerek yürümez ve yaşanmazdı. Burada yapmak istediğim şey bir anlam şeması geliştirmektir. Konuyla ilgili olanlar bu şemadan yararlanabilir.

Muhammed şüphesiz İbrahimî dinler kapsamında bir fenomendir. Fakat yaşamı ve sözü İbrahim, Musa, İsa ve diğer peygamberlerinki kadar bulanık değildir. Hakkındaki bilgiler daha somuttur. En azından yaşamının olgusallığı, olayları önemli oranda somutça izlenebilmektedir. Fakat bu konumun konumuzu netçe aydınlatacağı konusunda kendimizi aldatmamalıyız. Belki de daha fazla karmaşıklığa yol açabilir. Somut her zaman sanıldığı kadar somut değildir. Muhammed somut olmayan bir somuttur. Bu kavramın ifade ettiği çelişkiyi sürekli zihinde taşıyarak yaklaşım içinde olmalıyız. Görünüşte veya somutta Muhammed, Mekke eşrafının önde gelen ve daha çok ticaretle uğraşan Kureyş aşiretinin Haşimî kabilesinin yoksul bir ailesi olan Abdullah ve Amine'den doğma bir erkek çocuktur. Küçük yaşta bazı mucizeler gösterdiği söylenir. Ortadoğu kültüründe bu yönlü anlatımlar Sargon'a kadar

gider ve her önemli çıkış yapan kişiliklere hep yakıştırılır. Belki de öyledir! Döneminde etkili tüccar kadın Hatice'nin hizmetine girerek birkaç kez Şam-Mekke seferine çıkar. Bir seferinde yol üzerindeki ünlü Roma kenti Bosra'da Nasturi rahip Bahira'dan epey bilgilenir. Orayı bizzat gördüm ve kalıntılarını defalarca ziyaret ettim. Rahip Bahira'nın oradaki kilisesini de gördüm. Pislik içindeydi. Bu dönemde Nasturi rahipler çok etkilidir. İdeolojik gelişmelerin en önemli grubudur.

Şam dönemin önemli bir ticaret ve kültür kentidir. Öğretici bir kenttir. Çöle girişin cennet ağzı olabilecek kadar fiziki ve biyolojik bir yapılanması vardır. Mekke de önemli bir ticaret kentidir. Ticaretin doğurduğu bir kenttir. Şam-Kızıldeniz ve ötesinin metropolü konumundadır. Şehirde çok dinlilik ve pagan kültürü yaygındır. Sabîler ve Hanifler adında tek tanrılı din propagandası yapanlar da eksik değildir. Özcesi kentte mallar, kültürler, dinler ve tanrılar dolup taşmaktadır. Muhammed'in yoksulluğu ve Hatice'yle ilişkisinin evlilikle sonuçlanması önemlidir. Bu evlilik bir sınıf atlama evliliğidir. Muhammed böylelikle orta burjuva bir konum elde ediyor. Bunun sonuçları olacaktır. Çocukları oluyor. Büyüdükçe ve gelişim sağladıkça, Kureys'in diğer kollarıyla çelişkisi artıyor. Kureys'in diğer kolları aşiret aristokrasisi konumundadır. Muhammed'in daha fazla ilerlemesine müsaade etmiyor, önüne her gün yeni engeller dikeyyorlar. Bu ciddi bir sınıf savaşıdır. Aynı aşiretin kapsamında gelişmektedir.

O halde tespit edilmesi gereken önemli husus, Muhammed'in ilk eylemlerinin aynı aşiret içinde geçebilecek kadar sınıfsal nitelikli olduğudur. Muhammed bir sınıf savaşçısıdır. Hangi sınıfın? Çok açık: Kendisinin de yeni yerleştiği ticaret orta sınıfının. Hatice ve Muhammed ikilisi kesinlikle doğuş halindeki Mekke'de tüccar sınıfın öncülüğüne oynuyor. Karşısındaki güç kimdir? Geleneksel aşiret aristokrasisidir. Kendileri de ticaretten rant sağlıyorlar. Ama esas rolleri politik iktidarla bağlantılıdır. Doğum halindeki devletin embriyosu niteliğindeki aşiret konfederasyonu, muhtemelen Mekke'nin yönetim biçimidir. Kölecî sistemin yaygınlığı, kadınların daha da derinleşmiş köleliği, kız çocuklarının diri diri toprağa gömülecek kadar değersizliği aristokratik yönetimin kölecî karakterini açıkça yansıtmaktadır. Ayrıca Mekke panteonundaki üç büyük

putun (Laat, Menaat ve Uzza) varlığı, geleneksel uygarlık sistemindeki tanrısal üçlünün Mekke kolunun da oluştuğunu gösteriyor. Bu husus yönetimin geleneksel, hiyerarşik ve Sümerik karakterini yansıtmaktadır. Aristokrasinin paganizmi resmi din olarak yaşaması, Muhammed'in neden çok şiddetli bir anti-putçu (anti-paganist) olduğunu oldukça izah edicidir.

Önemle belirtmeliyim ki, tarihin her döneminde sınıfsal ve diğer toplumsal kavgalar, öncelikle kavramlar dünyasında ve özellikle de resmi ideolojilerle gayri resmi olanlar arasında verilir. Maddi sosyal gerçeklikler kendilerini manevi kültürle ifade ederek geliştirirler. Mitolojik ve dinsel savaşlarla felsefe savaşları Sümer'den Grek uygarlığına kadar maddi kültürdeki çatışmaların ifade biçimleri olarak kullanılmıştır. Kullanılmak zorundaydı. Başka türlü mücadele olamaz. Maddi yapı maddi yapıyla çarpışmaz. Çünkü cansız ve ifadesiz malzemeler yığındır. Onlar üzerindeki kavga ancak canlı insanlar ve onların da söz ve eylemleriyle mümkündür. İkisi arasındaki bağıntıda önemli olan manevi kültürün, anlam imgelerinin hangi maddi kültür olgularını nasıl bir mekanizmayla (inşayla) yansıttığını, hatta oluşturduğunu doğru tespit edebilmektir.

O halde Mekke'deki kavganın bilimsel ifadesi şöyle geliştirilmek durumundadır: Geleneksel, katı, paganist üst aristokraziyle yeni orta sınıf tüccar arasında aynı katılımda ideolojik ve giderek eylemsel bir çatışma, kavga veya savaş verilmektedir. Olayların akışını sıralamak bu satırların görevi değildir. Önemli olan altındaki gerçekliğin özüdür. Kavganın altındaki özün, gerçeğin çıplak bedeninin bu olduğundan kuşku duymuyorum. Mekke döneminde ideolojik kavga verilir. İbrahim'in Urfa döneminde de buna benzer bir kavga verilmiştir. Göç, hicretle sonuçlanmıştır. Onunki de bir tüccar sınıf çıkışıydı. Musa'nın Firavun kentinde verdiği kavganın ilk dönemi de ideolojik yani kavramsal, anlamsaldı. Sonuç yine çıkıştı. Eskiden hayvancılık ve hayvan ticaretiyle uğraşan kabilenin daha büyütülmüş haliyle kapsamlı bir çıkıştır. İsa'nın farklı bir çıkıştır. En azından ilk üç yüz yıldaki çıkış ve direnişler sistem dışına taşmış sistemden izole edilmiş tüm toplumsal kesimlerin yeni bir sosyal cemaat olma savaşıydı. Bunun evrensel çıkışlarıydı. Muhammed'in çıkışı net bir orta sınıf tüccar çıkışıdır.

Medine dönemi bunun sosyal ve siyasal sözleşmesinin gerçekleşmesini ifade eder. Yeni sözleşme yeni bir devlet taslağıdır. Yaklaşık on yıllık siyasal ve askeri eylemler küçük kentteki büyük devlet doğuşu için yetmiştir. Gerisi zamana ve mekâna hızlı ve çok genişçe yayılma sorunları ve savaşlarıdır. Burada anlaşılması gereken önemli bir nokta tarihi benzerlikleriyle mukayese yapabilmektir. Başta Asur devleti olmak üzere, Ortadoğu'da ticareti esas alan birçok devlet kurulmuştur. Kaldı ki, her devletin kuruluşunda ticaret tekelinin bir blok olarak mutlaka yeri, eli vardır. Ticaret tekeli olmadan devlet olmaz. Devletin çok ağırlıklı bir yanının ticaret tekelinden oluştuğunu hiç akıldan çıkarmamak gerekir.

Muhammed'in Medine Sözleşmesi'ndeki farkı, henüz uygarlığın güçlü elinin tam erişemediği ve kaynayan kazan durumundaki Arap kabilelerini ilk defa bu sözleşmeye ortak kılmayı başarmasıdır. Muhammed'i biricik kılan Arap kabileciliğinden devlet yaratmasıdır. Devlet olmak demek, hızla üç alanda tekelleşmek demektir: Tarım, zanaat-sanayi ve ticaret. Ortadoğu toplumunda temeli İsa'dan önce üç bin beş yüz yıllık bir süreyi aşan toplumsal artıkların bu üç tekelde gaspı, talanı müthiş bir maddi imkândır. En hızlısından dev boyutlu kapitale, sermayeye erişmektir. Gittikçe çölleşmiş Arabistan'da binlerce yıl açlık sınırında yaşayan bu kabileler için üç tekelin kokusunu almak bile 'cılginca bir savaş' için yeterlidir. Muhammed'in büyük ustalığı, kabilelerin etrafındaki üç büyük uygarlığın, Sasani, Bizans ve Habeşistan uygarlıklarının Arabistan'daki Arap kabilelerini binlerce yıldan beri dört yandan nasıl sıkıştırdıklarını görebilmesi, sezebilmesi ve anlayabilmesidir. Ustalığının daha da önemli bir yanı, bu maddi gerçekliği MUHTEŞEM BİR DİNSEL SÖYLEM ile manevi bir gerçekliğe, İSLÂM'A dönüştürmesi ve bu ad altında kabile topluluklarını aynı ustalıkla EYLEME de geçirmesi, yani SAVAŞTIRMASIDIR. İslâmî savaş tekel kokusunun manevi sunumuyla sarhoş olmuş ve coşmuş olan kabilelerin enerjisinin tarihsel sahneye, merkezî uygarlık alanlarına akmasıdır. Narayla, kılıçla, kanla, iman ve ganimetle!

Arap kabile savaşçılığını küçümsemek için bu kavramları kullanmıyorum. Burada çok ciddi bir ayırım yapma gereği duyuyorum. Kabile yoksulları gerçekten

İslâmiyet adına düzenlenen ideolojiye inanıyorlardı, inandırılmışlardı. Kutsal bir savaş yürüttüklerine dair müthiş inançlıydılar. ALLAH UĞRUNA savaştıklarından zerrece şüpheleri yoktu. Fakat aynı şey tüm kabile aristokrasisi ve komuta kademesi için söylenemez. Bunların büyük kesimi daha Muhammed hayattayken işin tekel kokusunu almış olup, ALLAH kısmının laf kalabalığı veya işin propagandası olduğunu bilenlerdi. Zaten bunlar yeni devleti çok kısa bir süre içinde (dört halife dönemini sayarsak, yaklaşık yirmi yıl) Emevi Hanedanlığı olarak ele geçireceklerdi.

Burada biraz durmak gerekir. Muhammed'in Allah'ı nasıl bir şeydir? Kavram mı, gerçek midir? Avrupa uygarlığı bu son soruyu Hıristiyanlık boyutunda sonuna kadar cevaplama tartışmasını yürütmesi temelinde dünya hegemonyası haline geldi. Dolayısıyla çok gecikmiş de olsa, İslâm'la ilgilenenlerin bu soruyu sonuna kadar tartışma ve cevaplar geliştirme gücünü göstermelerinden başka çıkış yolları yok gibidir. Varsa o da İslâm'ı toptan reddetme yoludur. Bu da pek olası olmayacağından cevabı geliştirmekten kaçınılamaz.

Allah, isim olarak Semitik etimolojide çok eski bir mazisi olan El kökeninden gelir. Bahsetmiştim, 'yücelik' anlamına gelen ve Semitik kabilelerin genel soyut tanrısı kavramına eş bir anlama sahiptir. İbrani kabilesi vasıtasıyla Semitik Kenanî topluluklarından alındığı tahmin edilmektedir. Tevrat'ta 'Ellah' ve sonra 'Rabbî'ye, Hıristiyanlıkta 'Baba-Oğul-Kutsal Ruh'a, Muhammed'in çıkışıyla 'Allah'a erişilir. Kelimenin kavramsal kökeni açıktır. Teolojiye girişmeyeceğim. Daha önce de kısa bir giriş yapmıştım. Şunu ekleyebilirim: Muhammed ve Allah kavramı, toplumsal kültürün tüm maddi ve manevi unsurlarını kimliksel simge halinde karşılamaktadır. Toplumun ne anlama geldiğini de açıklamıştır. Muhammed bile toplumun tümü derken, bununla yeni oluşan veya yapılandırılan 'Medine toplumunu' yani 'İslâmî toplumu' kastediyordu. Allah, bu toplumun bütün maddi ve manevi unsurlarının ruhu, enerjisi anlamında kullanılmaktadır. Oluşan toplum Allah toplumdur. Zaten bu tür ifadeler yaygın kullanılır. Allah'ın ihata etmediği tek bir zerresi bile yoktur. Muhammed, kavramı daha da genişletir. Gelmiş, gelen ve gelecek olan her şeyin yaratımına etken kılar. Burada tamamen Hegel'deki metafiziğe benzeyen bir açılım

vardır. İbranî tanrısı daha sınırlıydı. Greklerdeki 'Demiurg' sadece var olanda mimari rol oynardı. Yaratıcı değildi. Yaratıcılık tartışması da yanlış yapılmaktadır. Muhammed'deki yaratıcılık, kaba yaratıcılık anlamında değildir.

Sümer panteonundaki tanrılar açıkça yeni devletin üst düzey sorumlularını yansıtıyorlardı. Düzenleme basit ve etkiliydi. O dönemdeki manevi kültür düzeyi için bu tür düzenleme yeterince inandırıcı ve meşruiyet sağlayıcı oluyordu. Fakat Muhammed dönemindeki manevi kültür ve toplumsal zihniyet için, bu tür meşruiyetler için kaba tanrılar düzenlemesi yeterli olamazdı. Nitekim bu düzenlemeyi andıran Kâbe'deki putları İbrahim gibi sadece kırmakla kalmamış, toptan tasfiye etmiş ve onlara tapınmayı en büyük günah saymıştı. Cezası bu dünyada ölüm, öte dünyada ebedi cehennemlik olmaktı. Yeni tanrı, yani Allah, Sümer ve Mısırlılardan beri süren panteonu tümünden lağvetmek ve yasaklamakla en büyük manevi devrimlerden birini yapmıştı. Öncelikle 'Tanrısal devrim' söz konusudur. Bununla toplum ne kazandı, ne kaybetti? Bu ayrı bir sorudur ve tartışılması bana göre çok önemlidir. Çok tanrılılıkla çoklu toplum ve demokrasi ilişkisi ile tek tanrılı toplumla monarşik diktatörlük ilişkisinin karşılaştırılması temelinde yapılacak bir tartışma önemli sonuçlar ortaya çıkarabilir.

Fakat yine de Muhammed'deki Allah kavramını, Eflatun'daki 'ideler idesi' ve Aristo'daki 'Entellegya' kavramına benzetmek bana daha gerçekçi gelmektedir. Günümüzdeki bilimsel seviyeyi göz önüne alarak, evrendeki 'anti-madde' ve daha iyi anlaşılan 'enerji' kavramına eş düşünmek daha uygun düşecektir. Bu kısım, insan dışı evreni karşılayan Allah nitelemesidir. Toplumsal kimliğin topyekûn ifadesi olarak da Allah kelimesinin bu karşılaması Muhammed için kesindir. Buradan şuraya geliyorum: Allah adına eylem boşuna bir kavram veya propaganda değildir. Anlamı gerçekten kapsamlı olan bir pratiğin ifadesidir. Özellikle Toplumsal Doğa söz konusu olduğunda, Allah adına eylem kesinlikle 'toplumsal mücadele' demektir. Muhammed'in kavramı bu anlamda kullandığından hiç şüphem yoktur. Daha da önemlisi, temel amacının Ortadoğu'daki kâr tekellerini (tarım, sanayi ve ticaret) fethetmek olduğuna da inanmıyorum. Toplumsal

mücadelesi tipik bir orta sınıf sosyal demokratlığı veya benim ifade etmeye çalıştığım biçimde 'demokratik toplum'u da kapsayan 'demokratik cumhuriyet' mücadelesidir.

Muhammed'in yeni bir krallık kurmak istediğine dair hiçbir işaret yoktur. Hanedan kurmak istediğine dair de hiçbir işaret bulunmamaktadır. İsteseydi buna gücü vardı. Halifelik müessesesine de baştan engel olabilirdi. İlk Medine Camisi'ndeki duruşunu yorumlayalım: Tamamen toplumsal sorun tartışılmaktadır. Bu çok net bir husustur. Cemaatten herkes kalkarak, hatta yerinden kalkmadan tüm temel toplumsal konularda görüş beyan ediyor, hesap soruyor. Toplantıların bileşimi ve işleyişi kesinlikle demokratiktir. Kadınlar ve kölelerden, her kavim ve etnik gruptan katılım olabilir. Söz hakkı alabilirler. Örneğin Bilal-i Habeşî, bir Afrikalı siyahî köledir. Selman-i Farisî Fars kökenli bir sahabedir. Kadınlar erkeklerle ortak namaz bile kılmaktadır. Başlangıçta, çıkışta cinsiyet ve kavim şovenizminin olmadığı açıktır. Yine sınıf ve kabile ayrımcılığı söz konusu değildir. İslâm'ın çıkıştaki demokratik katılımcılığı tartışma götürmez bir gerçekliktir. Ayrıca ilk cami toplantılarında olası yöneticiler, komutanlar belirleniyor. Adaletsizliklerin giderilmesi için çok sayıda karar alınıyor.

Ganimet konusu da şöyle yorumlanabilir: Eğer şahsi talana ve istismara dönüştürülmezse, tekellerin kamulaştırılmasının demokratik ve adil bir hamle olduğu rahatlıkla ileri sürülebilir. Yalnız bu iki konunun bile doğuş halindeki İslâmiyet'in demokrasiye, toplumsal adalete açık olduğunu çok açıkça gösterdiği belirtilebilir. Zaten bu demokratik katılımcılık olmasaydı, o kadar kabilenin, yoksulun ve orta sınıf unsurunun hemen harekete geçmesi mümkün olmazdı. Muhammed'in örgütlenmesi zor temelinde değil, Allah aşkı adına geliştirilen bir örgütlenmeydi. Savaşı da hakeza öyledir. Kapsamlı bir ideolojik, sosyal, ekonomik ve siyasal devrimin yürütüldüğü açıktır. Muhammed'in bu devrimi yürütüş tarzına da büyük değer biçiyorum. Gerçek devrimciliğin ölçütlerini vermektedir. Devrimin ideolojik örgüsünü sağlam kurma ve bunu toplumun her düzeyine aynı sağlamlıkla yayma; bunu aşk derecesinde inanç ve bilinçle yürütme: Benim anladığım 'Muhammed gerçekliği' öz tanımı itibariyle budur. Gerisi amiyane tabirle lafı güzaftır. İbadet ve zikir biçimleri de bu

öz olmadıkça lafı güzaf (boş sözler ve hareketler) olmaktan öteye anlam ifade etmezler.

Muhammed'in yaparken kendisinin de tereddüt geçirdiği ve eleştiriye açık bazı hususlar vardır. Birincisi, Hendek Savaşı'ndan sonra Mekkelilerle işbirliğinden ötürü Yahudi Beni Kurayza kabilesinin erkeklerini öldürtmesidir. Yahudiler bu konuyu ilk 'soykırım' denemesi olarak yorumlamaktadır. Burada söz konusu olan tüm Yahudiler değil, erişkin erkeklerdir. İkincisi, hayati bir savaşta karşı tarafla işbirliği durumu vardır. Bana göre bu öldürme eylemi aşırı ve İslâm'ın daha sonra çok istismar edilecek olumsuz bir yönüdür. İkincisi, Laat, Menaat ve Uzza tanrısallıklarına önceki tereddütlü yaklaşımını radikal bir inkâr ve yasaklamaya götürmesinde de sonradan İslâm dünyasını kasıp kavuracak sultanlık rejimine yol açması nedeniyle aşırıya kaçmıştır. Daha esnek bir tanrı kavramı, Hristiyanlık kadar olmasa da, İslâm dünyasının çoğulcu gelişmesine daha çok katkıda bulunabilirdi. Benzer eleştiriler çoğaltılarak geliştirilebilir. Önemli olan İslâm'ın en büyük eleştiri hareketlerinden biri olduğunu bilerek, bir an önce bu silahı çok gecikmiş de olsa temel sorunlara ilişkin olarak kullanabilmektir.

Konumuz pek müsait olmadığından Allah'ın 99 sıfatına ilişkin yorum yapmayacağım. Fakat sadece bu 99 sıfatın bile en değme bir 'toplumsal dönüşüm programı' olduğunu öncelikle belirlemeliyim. Allah ve 99 sıfatının kesinlikle en uzun vadeli azami program olduğu kadar, günlük ihtiyaçlara ilişkin kısa vadeli bir toplumsal programı da ihtiva ettiğine dair en ufak bir kuşkumun olmadığını belirtmeliyim. Muhammed'deki anlamının da kesinlikle bu yönlü olduğundan asla kuşku duymuyorum. Çok acı ve esef verici olan şey, Muhammed gibi bir tarihsel şahsiyetin ardından en alçak ihanetçilerden tutalım her türden münafık ve mürâie kadar sefil ve sefiş kişiliklerin büyük sahtekârlıklarını 'İslâmcılık' adı altında günümüze kadar sürdürebilme becerisini göstermiş olmalarıdır. Trajik olan ve mutlaka muamması çözülmesi gereken hadise de budur.

Bundan sonrası için önemli İslâmî fenomenleri ve momentlerini sıralayıp anlamlandırmaya çalışalım.

1- Dört halife dönemi, Kuran'ın ve hadislerin derlenme ve fetih hareketlerinin büyük hızla sürdürülmesiyle kendini hissettirir. İslâm'da ciddi çatlak

yoktur. Mekke'nin eski aristokrasisi henüz karşı devrimini, hamlesini düzenleyecek güçte değildir. Ali'nin neden öncelikle halife olmadığı tartışmalıdır. Bu tartışma giderek gelişecektir. Henüz saltanat emaresi yoktur. Cumhuriyete ve demokrasiye yakın bir dönem yaşanmaktadır. M.S. 650'ye kadar Bizanslılar Torosların gerisine atılmış, Sasani Hanedanlığı sona ermiş, imparatorluk yıkılmıştır. M.S. 650-660 arasındaki dönemde Ali, Muaviye ve Osman arasında rekabet kızıdır. Osman ve Ali öldürülür. Kureyş aristokrasisi Muaviye'nin şahsında sadece devrimci İslâm'dan intikam almakla yetinmez; Şam merkezli yeni saltanat rejimini de hızla inşa eder. Âdeta Sasani İmparatorluğu hanedan ve etkin öncülük değişmiş olarak devam etmektedir. Zaten yeni bürokrasi eski İran bürokrasisinden derlemedir. İslâm görüntüde ad olarak korunmakta, fakat özde büyük bir ihanete uğramış bulunmaktadır. M.S. 681'de Hüseyin'in şahsında Muhammed ailesinin geri kalan üyeleri trajik Kerbela Katliamı'nda çocuk kadın demeden imha edilerek acı bir intikam hareketi tamamlanmış olacaktır. Geriye kalan bana göre İslâm değil, 'KARŞI-İSLÂM'dır.

Karşı-İslâm konusunu açık yorumlamadıkça, tarih boyunca İslâm adına yürütülen, yaşatılan hiçbir toplumsal hareketi yorumlamak doğru anlam taşımayacaktır. İslâm adına birçok gelenek ve tarikat ihdas edilmiştir. Hatta Ehlibeyt adına 'Alevilik' ve 'Şialık' düzenlenmiştir. Ama tüm bunlar hâkim olan Karşı-İslâm'ı yerinden edemeyecektir. Karşı-İslâm esas olarak Ortadoğu'da geleneksel merkezî uygarlık sistemine eklemlenme hareketidir. Devrimci, demokratik, tam devlet olmayan, bir nevi sosyal cumhuriyet olan İslâm'ı bu temel değerlerine ihanet temelinde yeni bir moment olarak üç bin beş yüz yıllık geleneksel uygarlık fenomenlerinden biri haline getirmektedir. Abbasiler bu tür Karşı-İslâm'ın önemli duraklarından biri olarak rol oynayacaklardır. Emevi Hanedanlığı kadar olmasa da, Karşı-İslâm'ı Ortadoğu'nun en büyük hegemonik gücü haline getirebileceklerdir. M.S. 750-1250 döneminde yaşayan hanedanlık bir nevi yeni Babil demektir. Bağdat M.S. 760'ta yeni Babil ve başkent olarak inşa edilecektir. Bu dönemde başlayan, ama tam sonuca vardırılmayan bir felsefe ve İslâmî Teoloji hareketi vardır. Özgür akıl tartışması yapılmıştır. El Kindi, Farabi, İbni Razi, Cabir, İbni Sina ve İbni Rüşd önemlidir. Felsefe tartışmalarında kendi

dönemlerinde (yaklaşık 800-1200) Avrupa'nın çok önündedir. Bilimsel gelişmelerde de öndedirler.

12. yüzyılın sonu gerek Ortadoğu'nun hegemonik uygarlık tarihinde, gerekse İslâm'ın bu hegemonyanın son adı olması itibarıyla kritik bir dönemdir. Ortadoğu ve İslâm'ın kaderi bu dönemeci başarıyla aşip aşamamalarına bağlıdır. İslâm tarihinde bu dönemece kadar olan süreyi Arap İslâm'ı olarak değerlendirmek mümkündür. Arap İslâm'ı devrimci İslâm'ı değil Karşı-İslâm'ı temsil etmektedir. Kabile aristokrasisinin uygarlık gücü olarak örgütlenmesini ve bölgesel hegemonyasını inşa etmede başarılı olmuştur. Bu İslâm'ın diğer adı 'Sünni İslâm'dır. Sünni İslâm'ın etimolojik anlamı geleneksel, sağ, aristokratik İslâm'dır. Hristiyanlığın doğuşundan üç yüz yıl sonra Doğu Roma'nın resmi ideolojisi olarak kabul edilmesini çağırıştırır. İslâm'daki fark bu sürecin hızla gerçekleştirilmesidir. Üç yüz yıl değil, otuz yıl gibi bir süredir bu.

Uygarlıkla bütünleşme doğal olarak radikal bir bölünme olmaksızın gerçekleştirilemez. Hristiyanlıkta olduğu gibi İslâm'da da bu süreç yaygın yaşanmıştır. İktidar gücü olan kabile aristokrasisine karşı kabile yoksulları giderek ihanete uğradıklarını görerek çok köklü bir iç savaşa yöneleceklerdir. İlk örnek 'Hariciler' hareketidir. Muaviye-Ali çelişkisine tepki duyarak eyleme geçen ilk büyük fraksiyondur. Hepsisi Bedevi'dir. Vaat edilenlerden pay alamamanın büyük öfkesi içindeydiler. Savaşı kendileri yürüttükleri halde, nimetlerini üst aristokratik hanedanlık peşindeki kesim gasp etmişti. Çok kanlı eylemler tertiplendiler. Ali bu sürecin kurbanı oldu. Hariciler aslında iktidar savaşı yürüten üç kişiye karşı (Ali, Muaviye, Amr İbn-ül As) suikast planladılar. İkisi tesadüfen kurtulmuştu. Haricilerin hareketi anti-uygarlıksal yönüyle çok dikkat çekicidir. Çok karalandıkları için haklarında objektif değerlendirmeler yapılmamıştır. Kabilelerin en yoksul, emekçi kesimini temsil ettikleri açıktır. İslâm'ın çıkışındaki ilkel demokrasinin, katılımcılığın elden gitmesine, iktidarlaştırma ve devletleşme yönünde bir gelişmenin hâkim hale gelişine tepki duyarak bu eylemleri planlayıp uyguladıkları söylenebilir. İslâm bünyesinde demokrasi-iktidar çekişmesinin en kayda değer göstergesi olması bakımından tarihî önemi büyüktür.

Tarihte çokça örneğine rastlandığı gibi ideolojik ve örgütsel önderlikten yoksunluk, yozlaşmalarını ve iktidar güçlerinin çarkları içinde erimelerini beraberinde getirdi. Ehlibeyt denilen Muhammed ailesi Kербela'daki faciadan sonra bir daha belini doğrultamadı. On İki İmam Hareketi, İsmailî ve Fatimî hareketleri, aile adına yola çıkmakla birlikte, Sünni İslâm'ı iktidardan etmeyi başaramadılar. Daha çok İran'da, Anadolu ve Kuzey Afrika'da güçlenmeye çalışan bu eğilim kısa süreli bazı devletler oluşturduysa da, devrimci İslâm'ı temsil etmekten uzaktı. 16. yüzyıl başlarındaki İran kolları 'Şia' adı altında resmi uygarlık gücü haline gelmeyi başardı. Kuzey Afrika'daki Fatimî Devleti gibi bu devlet İslâm'ı da Ehlibeyt içinde bir sağ sapmaydı. Yoksullar Aleviliği ve diğer benzerleri olan Karmatiler, Murabitonlar ve Hasan Sabbahçılar daha radikal direnişçiler olarak iktidarlara karşı dikilmeyi sürdürdüler.

2- Emevi ve Abbasi Hanedanlıkları esas olarak Arabistan kabile aristokrasisini iktidarlaştıırıp çeşitli devletler haline getirmekle tarihsel rollerini oynamışlardı. Binlerce yıllık geleneği olan kabile sisteminin iç enerjisini bu yolla emmişlerdi. Geriye kalan Araplar tarihsel bir kategori olarak 'Bedevi Araplar' halinde yeniden anlam kazandılar. Bunları İslâm'a geçen kabilelerin yoksul kesimlerinin yerleşik ve yarı yerleşik sosyal kesimleri olarak tanımlamak mümkündür. Tıpkı Müslüman olduktan sonra aynı bölünmeyi yaşayan Türklerin Türkmenlerinde ve Kürtlerin Kurmanclarında yaşandığı gibi. Bu bölünme çok önemli bir sosyal ayrışmadır ve Ortadoğu tarihinde en ciddi sınıf hareketidir. Genellikle iktidarlaşan kabile aristokrasisine karşı muhalif kalacaklar, ideolojik örtü olarak devrimci İslâm'ı Alevilik başta olmak üzere çeşitli tarikatlar ve mezhepler biçiminde yaşamaya çalışacaklardır.

Karşı-İslâm olarak Arap Sünniliği Arapları dağınık kabile topluluğundan çıkarıp bir kavim (Kavm-i Necip = Soylu Kavim) haline getirmeyi başardı. Hegemonik ve şoven bir kabileciliği de hep beraberinde taşıdı. İslâmcılığın bir nevi proto faşizm biçimiydi. Günümüzde sağ İslâmcılığın (modern selefi İslâm) radikal güçleri bu gerçeği doğrulamaktadır. Hristiyanlık ve Musevilikte de benzer gelişmeler hep olageldi. Arap İslâm'ı, uygarlığın siyasi iktidar tekeliğini eline geçirdiğinde tarihsel seçeneklerle karşı karşıya idi. Birinci seçenek askeri fetihçilikti. Bu fetihçilik

toplumsal birikimlere ganimet gözüyle bakıp el koymaya dayanır. Ortadoğu toplumunda bu dönemde yeterince ganimet konusu vardı. Hristiyanlar ve Musevilerle kâfir denilen diğer kesimlerden sırayla ağırlaşan haraç ve cizyeler alınır, savaş sırasında talan biçiminde 'ganimet'e başvurulur, yani toplumsal birikimlere el konulurdu. Müslüman halktan alınan vergi aşar sistemine bağlıydı. Artık-ürün veya benzeri yıllık gelirler üzerinden onda bir (1/10) alınan payı ifade eder. Samir Amin her ne kadar bunu 'haraççı' biçiminde sistemik bir kategori halinde sunmak istese de, bu pek anlamlı bir seçenek değildir. Genel bir uygarlık uygulamasıdır.

İkinci seçenek ticaret tekeltçiliği idi. Bu konuda ciddi bir merhalenin yaşandığı söylenebilir. Geleneksel eşrafın önemli bir kısmı zaten daha önce (Mekke'de bile aristokrasi ticari temeldeydi) ticaretle tanışmıştı. Arabistan'da tarım tekeltçiliği için jeobiyolojik ortam pek müsait değildi. Hayvancılık da çöl karakterinden ötürü sınırlı gerçekleştirilebilirdi. Uzun mesafe ticareti dolayısıyla kâr olanakları ticareti önemli bir kâr tekeli haline getirmişti. Şam, Halep, Basra, Kahire, Taif, Mekke, Kairevan, Semerkant, Buhara, Gazne, Herat, tabii başkent Bağdat yeni ve önemli ticari merkezler olarak yükseliş dönemine girmişlerdi. Avrupa'dan çok önce daha gelişkin bir 'kentçilik ve ticaret' devrimi gerçekleşmekteydi.

8.-12. yüzyıllar aynı zamanda 'İslâm'ın kent ve ticaret devrimi' dönemidir. Tarım ve sanayi tekeltçiliğinde kâr yeterince yeniden örgütlenilmemiş, dolayısıyla sınırlı kalmıştı. Aynı devrimci hamle tarım ve sanayide gerçekleşmemişti. En kritik nokta İslâmiyet açısından bu konuda düğümlenmektedir. Neden verimli bir tarım ve sanayi hamlesine girilmedi? Aslında Ortadoğu'da her iki alanda da birikim vardı. Nil, Dicle, Fırat ve Pencab nehirleri tek başına tarım devrimi için gerekli suyu ve verimli toprağı sunuyorlardı. Sümer ve Mısır uygarlığının temelinde ilk tarım devrimleri vardı. Ayrıca binlerce yıllık neolitik tarım devrimi de halen yürürlükteydi. Yani çok sağlam bir köy-tarım toplumu vardı. Zanaatçılık ve sanayi de kent tarihiyle bağlantılı olarak tarihin en uzun birikimlerine (yaklaşık dört bin beş yüz yıllık) sahipti. Gerekliliği olan felsefi ve bilimsel temel de özellikle Abbasiler döneminde yarı Rönesans devrimini gerçekleştirmişti. İstenseydi Avrupa'nın çok

ilerisinde bir tarım ve sanayi devrimi rahatlıkla gerçekleştirilebilirdi.

Bu devrimin gerçekleştirilememesinin temel nedenini kâr birikim tarzında aramak kanaatimce en doğru yorumdur. Sistem, tarım ve sanayide devrim yapmadan da ticaret ve ganimet yöntemiyle muazzam kâr biriktirebiliyordu. İktidar ve savaş ganimetleri (haraççılık) daha çekici ve verimli görülmekteydi. Neredeyse Çin dışında tüm dünya yerleşim alanları ganimet ve ticaret konusu haline getirilebiliyordu. 'Cihan fetihçiliği' buna imkân bahşediyordu. Ordular ve savaşlar en verimli kâr tekelleri, örgüt ve eylemlerine dönüşmüşlerdi. Hâlbuki tarım ve sanayi devriminin Avrupa'daki öncü güçleri olarak İngiltere ve Hollanda tekelleri İspanya, Fransa ve Papalık tarafından oluşturulan sıkışmışlığı aşmak için çareyi tarım ve sanayi hamlelerini peş peşe gerçekleştirmede bulmuşlardı. Aksi halde sıkıştıran güçler tarafından çözümlüp sömürgeleştirilmeleri işten bile değildi. Ortadoğu iktidar tekelinin böylesi bir sorunu yoktu. Hegemonyanın her tarafta eşit ağırlığı vardı. Özel olarak bu hegemonyaya karşı bir kâr tekeli peşinde koşacak güçler de pek yoktu. Hristiyan kavimlerin böyle bir devrim niyetleri olsa bile (Ermeniler, Asuriler ve Grekler buna adaydılar), dönemin statükocu gücü olan Bizans nedeniyle bunun gerçekleşme şansı bulunmamaktaydı. Zaten İslâm da önlerini kesmişti. Dolayısıyla iktidar tekelliliği olarak ordu ve savaşçılık sanatı halen yeterli ve en önemli kâr aracı olarak rolünü sürdürebilir konumdaydı. Bir zafer bir ülkenin ve toplumun ganimet alanına çevrilmesi için yeterli olabiliyordu. Savaşacak kaynaklar da çığ gibi büyümekten geri kalmıyorlardı.

Demek ki tarım ve sanayi devrimi siyasi ve askeri tekele kıyasla fazla kâr sunmadığı için gelişmiyordu. Sanayi ve tarım devriminin gelişmeyişi bilimsel devrimin, dolayısıyla arkasındaki felsefi ve sanatsal devrimin de gelişmemesine yol açıyordu. İslâmî Rönesans, reform ve aydınlanma bence bu temel nedenle sonuna kadar geliştirilmedi, gerçekleştirilmedi. Âdetâ dört yüz yıllık tarihine ihanet ederek hegemonyasının kendi eliyle Avrupa'ya kaymasına imkân tanıdı. Bunun Hristiyanları ve Musevileri zorlayıp Avrupa'ya sıkıştırmasıyla da yakından bağlantısı vardır. İslâmiyet (Sünni İslâm) böylelikle

Ortadoğu'nun merkezi uygarlığının son ve en yüksek hamlesini gerçekleştirirken, aynı zamanda çöküşünün de temel nedenini teşkil eden askeri, siyasi, ekonomik ve ideolojik güçler (resmi Sünni İslâm) toplamının kimlik adı oluyor.

12. yüzyıldan sonraki İslâm uygarlığı ve İslam içindeki demokratik muhalefet Arap kavmiyeti temelinden çıkarak çok kavimli bir görünüm kazanacaktır. Daha çok Türk kabile aristokratlarının başat rol oynadığı bir döneme geçiş söz konusudur. Günümüze kadar etkisi devam eden bu önemli süreç içinde sınıfsal ve etnik altüst oluşlar yaşanacaktır. Daha Emeviler döneminde Kureyş kabile şovenizmi Kavm-i Necip adı altında Arap kavim şovenizmine dönüşmüştü. Sünni İslâm ağırlıklı Karşı-İslâm'ın kabile yoksullarına ve Bedevilere karşı gelişen sınıfsal ihanetinden sonra ikinci en büyük ihanet kavimcilik temelinde olmuştur. Bu miras daha sonra katılaşılarak sınıf ve kavim çelişkilerini derinleştirmiştir.

Karşı-İslâm'da Arap aristokrasisinden sonra ikinci ağırlığı Türk kabile aristokratları temsil etmiştir. Sanıldığıının aksine, Selçuklular dönemi (1040-1308) Türk aristokrasisinin tam hâkim olduğu dönemi teşkil etmekten uzaktır. Türk boylarından birçok grup ve kişinin daha Hunların Batıya doğru çıkışlarından itibaren kendi boylarından kopup dönemin Bizans ve Arap devlet idaresinde paralı asker olarak görev aldıkları bilinmektedir. Bu yaygın bir gelenektir. Bu biçimde 9. yüzyıldan itibaren Abbasilerin de hizmetlerine girmeye başlamışlardır. Selçuklu Beyliği bu sürecin biraz daha gelişmiş bir biçimidir. Abbasi Sultanları çıkarları gereği Selçukluları İran ve Anadolu üzerinden görevlendirmeyi stratejik bir ilke olarak benimsemişlerdir. Saltanat merkezi Bağdat'ın denetiminden uzun süre, hatta hanedanlığın sonlarına kadar kopmamıştır. Kısa süreli fiili kopuşlar olsa da, ideolojik, siyasi ve kültürel olarak birlikte ve birbirlerinin devamı niteliğindeydiler.

3- Selçuklu Türklerinin kökeni (aristokrasisi açısından) araştırılması gereken ilginç bir konudur. Selçuk Beyin kendisinin 10. yüzyılın sonlarında Hazar Denizi'nin kuzeybatısında Yahudi Hazara Türk Devleti ile ilişki içinde bulunması, hatta görev almış birisi olması kuvvetli bir ihtimaldir. Dört oğlunun isimlerinden (İsimleri Mikail, Musa, Yusuf ve Arslan'dır) bu gerçekliği okumak mümkündür.

Fakat döneminde Çin sınırlarına kadar hükümranlığını tesis etmiş İslâm dünyasında etkili olmak için Müslüman görünmek veya olmak gereğini bizzat idrak etmiş birisidir. Ortadoğu'da yayılan Türk aristokrasisi ile Yahudi elitleri arasındaki ilişki günümüze kadar önemini koruyan ve çok iyi araştırılması gereken tarihsel ve güncel bir sorundur. Özellikle askeri, ekonomik ve siyasal açıdan sonuçları açıklığa kavuşmadıkça, tarihsel ve güncel gerçekleri hakkıyla kavramak ve doğrulamak zordur.

Türk boy beyleri Selçuklu Anadolu Devletine kadar çeşitli hanedanlıklar halinde yerleşik iktidarlar üzerinde hükümrان olmayı becermişlerdir. Mısır'da Tolunoğulları, İhsitler, Irak ve Suriye'de çeşitli atabeylikler, Anadolu ve İran'da da Selçuklu Sultanlıkları biçiminde sürdürülmüştür. Türk boy beylerinin Ortadoğu'da bu yönlü yayılmalarının iki büyük tarihsel sonucu olmuştur: Birincisi, Araplardan sonra ikinci hâkim kavim olma konumudur. Temel stratejileri hep iktidar ve devlet üzerine olmuştur. Fakat bu eğilimin doğal sonucu üst tabakanın Arap ve Fars kültürü içinde erimeleri biçiminde olmuştur. Türklüğe çok açıkça sahip çıkmamışlardır. Türklük örtük ve objektif kalmıştır. Arap ve Türk sultanlık rejiminin bu niteliğinin tarihsel kurbanları Ermeniler, Asuriler, Grekler ve kısmen Kürtler olmuştur. Daha önce değinildiği gibi Ermeniler, Asuriler ve Grekler (Helenler) erken Hristiyan kavimler olarak kendilerini yeniden yapılandırmışlardı. Hristiyanlık her üç halk açısından bir nevi proto milliyetçilikti. Daha doğrusu, dönemin milliyetçiliği idi. Bunu ulusal değil kavim milliyetçiliği olarak tanımlamak daha gerçekçidir. Hristiyanlık bu temelde benimsenmişti. Latin Katolikliğinden (ekümenik-evrensel) farkı da bu gerçeklikte yatmaktaydı. İlk başta hızla toparlanmalarına ve âdeta erken bir ulusallaşmayı yaşamalarına yol açmıştı. Hristiyanlık bir nevi milliyetçilik rolü oynamıştı.

Reformdan sonra başta Kuzey Avrupa olmak üzere tüm Avrupa halkları da benzer bir süreci yaşayacaklardı. Doğu Hristiyanlığı bu süreci erken başlatmıştı. Arkasından İslâm'ın da proto milliyetçiliğe (karşı-İslâm, iktidar-saltanat İslâm'ı) dönüşmesiyle birlikte tarihsel halkların üzerinde bir kâbus yaşanacaktı. Önceki ciltlerde Yahudi kavim ideolojisinin bundaki rolü kapsamlıca değerlendirildiği için konu tekrar edilmeyecektir. Ancak ulus-devletçilik

aşamasından çok önce bu ideolojinin özündeki kabilecilik unsurları etkisini ilkçağda olduğu gibi ortaçağda da daha yaygınca göstermeye devam etmiştir. Sonuç hegemonik gücü sırasıyla elinde bulunduran Arap ve Türk sultan ve emirlikleri döneminde, tarih Ermeniler, Asuriler ve Helenlerin aleyhinde çark etmeye başladı. Kısmen Kürtler ve Farsların da aleyhine oldu. Günümüze kadar Hristiyan halklar ve kültürleri denenilen her yöntemle Ortadoğu'da neredeyse tamamen tasfiye oldular. İlk ve ortaçağların bu en gelişkin kültürlerinin (fiziki, maddi ve manevi kültür olarak) tasfiyesi, Ortadoğu uygarlığının halklara en büyük ihaneti olmuştur. Ortadoğu'nun kültürel çölleşmesinde ve günümüzde krize ve intihara sürüklenmesinde bu tarihsel ve lanetli trajedinin belirleyici bir rolü vardır. Kürtler Hristiyan halklar kadar fizikî tasfiyeye uğramadılar, ama kültürel olarak onlardan daha kötü bir ihaneti yaşamak zorunda kaldılar. Kürtler halen bu ihaneti gırtlığına kadar yaşayan bir halktır. Kimlik diyemiyorum, çünkü henüz tanınmadılar. Özgür kimlik olarak kendilerini nasıl inşa edecekleri sorununun 21. yüzyıl Ortadoğu'sunun en temel sorunu olacağı çok açıktır.

Hristiyanların özellikle Anadolu'da yaşadıkları bu trajik son, İspanya'daki Müslümanlar ve Yahudilerin yaşadıklarıyla zaman ve biçim bakımından neredeyse aynı olmuştur. Birçok tarihsel veri İspanya Hristiyan krallıklarıyla arkalarındaki Katolik Avrupa'nın Müslümanlar ve Yahudileri tasfiyesine karşı misilleme olarak, Anadolu Hristiyanlarının Osmanlı Sultanlarıyla Yahudi banker ve tüccar işbirlikçileri tarafından tasfiyeye uğratıldıklarını göstermektedir. Aynı sürece benzer ittifaklar temelinde Balkan Müslüman Türkleri ve Yahudilerin tasfiyesine karşılık, geriye Anadolu'da kalan Hristiyan bakiyesinin tasfiyesi neredeyse tamamlanmıştır. Bu sürecin farkı, tasfiyenin sultan ve krallıklar tarafından değil, yeni yetme burjuva sınıf ve elit çıkışları tarafından gerçekleştirilmesiydi.

İkinci büyük tarihsel sonuç sınıfsal planda gerçekleşmiş olanıydı. Tıpkı Arap asilleriyle Bedeviler arasındaki sınıf kopuşmasına benzeyen bir süreç Türk boy beyleriyle boyların yoksul tabakaları arasında yaşandı. Beyler daha çok Türk olarak kimlik kazanırken, aşağıdaki boylar kendilerini Türkmen olarak tanımladılar. Türkmen, Sünni Müslümanlık ve iktidar dışına sürülmüş kabile

Türklüğünü niteler. Daha çok dağlık kırsal alana çekilen ve hayvancılıkla uğraşan Türkmenler giderek toprağa yerleşip köylüleşeceklerdir. Asıl Türklüğü dil ve kültürde yaşatanlar Türkmenler olacaktır. Bey Türkleri ise kendilerini neredeyse Arap ve Fars asilleriyle bir tutacak kadar Arapça ve Farsça dil ve kültürleri içinde eriyceklerdir. Türkmen'den uzaklaşarak kuşkuyla yaklaşıma ve sık sık çatışma, tarihteki en önemli sınıf mücadelelerinden biri olarak rol oynar. Araplarda olduğu gibi sert bir sınıf mücadelesinin yaşandığı açıktır. Türk bey ve sultan önderlikli İslâm, 20. yüzyıl başlarına kadar aralıksız temsil edilmeye çalışıldı. Orta Avrupa'ya kadar yansımaları oldu. Yükselen Avrupa modernitesi temelinde 17. yüzyıldan itibaren gerileme sürecine girildi. Anadolu ortalarına kadar süren bu gerileme Mustafa Kemal önderliğinde 1920'lerde durdurulup Türkiye Cumhuriyeti'yle sonuçlandı. Cumhuriyet, Türk iktidar elidinin Avrupa modernitesi kapsamında Avrupa ulus-devletleriyle uzlaşmasının ve Avrupa hegemonyasının kabulü temelinde gerçekleştirilmiştir.

Arap ve Türk İslâm'ından sonra üçüncü önemli aristokratik iktidar elidini İran-Fars kökenliler oluşturur. Arap ve Türk Sünni İslâm geleneğine karşı Ehlibeyt ve On İki İmam geleneğine bağlılık idea ve inancıyla oluşan İranî-Farisî muhalefet Emevilerden beri hep hamle içinde olmuştur. Bürokrasisinde etkili olduğu Emevî ve Abbasî saltanatına karşı sık sık içten ve dıştan isyan tertip etmekten geri durmamışlardır. Birçok bölgesel iktidar deneyiminden sonra 1501'de resmen Şia mezhep kabul edilerek eski İran imparatorluk düzeni yenilenmeye çalışılmıştır. Türkmen kökenli Azeriler ve Şii Farisîlerin önderliğinde gerçekleşen bu imparatorluk, özellikle Osmanlı Türk sultanlarıyla sık sık çatışmaya girecektir. Ortadoğu'da ellerinden kayan hegemonyayı yeniden ele geçirmeyi amaçlayan bu çatışmalar her iki gücü de yıpratıp Avrupa hegemonyasının (16.-19. yüzyıl) güçlenmesine yol açmıştır. Şia iktidarlara kendilerini Sünni iktidarlara karşı konumlandırmalarına rağmen, bunları Karşı-İslâm'ın diğer bir biçimi olarak tanımlamak daha doğru olacaktır. Tek farkı, Ehlibeyt'i, Alevi geleneğini daha çok istismar etmeleridir. Alevilik anti-iktidarcı, anti-uygarlıkçı ve demokratik uygarlık olarak temsil edilmedikçe, adına

geliştirilen her tür iktidar yapılanmaları Karşı-İslâm'ın diğer bir biçimi olmaktan başkaca anlam ifade edemez.

4- Saltanat İslâm'ı döneminde dördüncü bir halk gücü olarak Kürtlerin rolü pek belirgin değildir. Saraylarda etkili oldukları bilinmektedir. Emevî, Abbasî, Selçukî, Osmanlı ve İranî saraylarda çok sayıda Kürt mirlik ve beylik temsilleri yapıldığı bilinmektedir. Hem kişi olarak rol oynamışlar, hem beylik yapmışlardır. Eyyubi Hanedanlığı Selahaddin'le birlikte 1168-1250 döneminde Şam merkezli bir imparatorluk tesis etmiştir. Kürt kökenli olmakla birlikte, Türk hanedanları gibi, asil Araplar gibi rol oynamaktan kendini alıkoyamamıştır. Mervani Hanedanı, Meyafarqîn (bugünkü Silvan) merkezli bir hükümdarlık tesis etmiştir (990-1090). Daha sonra Türk hanedanlıkları tarafından tasfiye edilmiştir. Benzer birçok Kürt Beyliği daha oluşmuştur. Bitlis kökenli Şerefhanlar 1560'lara kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir. Kürt beylikleri daha çok Sünni geleneğe bağlı olduklarından, İran Safevi Şia saltanatına karşı İdris-i Bitlisî öncülüğünde Osmanlı sultanlarıyla ittifak etmişlerdir. Osmanlı saltanat sistemi içinde en geniş otonomiye sahip olan Kürt Beyliklerinin durumu 19. yüzyıla birlikte bozulmuştur. Bedirhan Bey İsyanıyla son kozlarını oynamışlar ve kaybetmişlerdir (1835-1860).

Beylerden sonra Kürt şeyhlikleri daha değişik bir iktidar işbirlikçisi olarak (1826-1926) etkili olmak istemişlerse de, aynı akıbete uğramışlardır. Her iki kolun devamı olarak Barzani ve Talabani, kabile aristokratları tarafından 20. yüzyılda dinsel ve etnik milliyetçilik temelinde kapitalist hegemonik güçlerle kurdukları ilişkilere dayanarak, bugünkü Irak içinde bölgesel iktidar konumuna erişmeyi başarmışlardır.

Arap ve Türk kabile yoksullarına karşılık gelen Kürt kabile yoksullaşmasının ürünü olarak oluşan Kürtlere Kurmanc denilmektedir. Daha doğrusu böyle tanımlamak mümkündür. Kurmanc, kabile yoksullaşmasından öte kabile ilişkisi dağılmış, köy ve göçer hane halkına dönüşmüş Kürt'ü ifade eder. Alt tabakadır. Nesnel olarak Kürt kalabilmiştir. Zaten üst tabaka işbirlikçi Kürt kesimi, ezici olarak yerel halkın ulus iktidar elitleriyle, kısmen de ABD ve Avrupa hegemonik güçleriyle ilişki içinde toplum olarak dağılmış, kültürel olarak bir nevi soykırım yemiş emekçi Kürt'ü dışlama temelinde kendini yaşatmaya çalışmaktadır.

Bu gerçeklik Kürt olgusundaki sınıfsal ve ulusal mücadeleye kendi damgasını vurmaktadır.

5- 12. yüzyıldan sonra İslâm uygarlık sistemini bir Moğol saldırı kasırgası sarmıştır. Moğollar Türkler gibi İslâm olmadan İslâm'a saldırdılar ve Mısır dışında her yeri feci biçimde düşürdüler. Aynı hızla İslâmlaşarak sistemin yeni hegemonik gücü oldular. 13. ve 14. yüzyıla Moğol hanedanlık yüzyılları demek mümkündür. Tarihçiler, Endülüs İslâm güçleriyle Moğol güçlerinin isteselerdi 12. yüzyıldan sonra Avrupa uygarlığını daha gelişmeden tasfiye edebilecek güçte olduklarına dair görüş belirtirler. Bu yönlü bir gelişmenin ortaya çıkmamasının asıl nedeni, isteyip istememekten çok, bu dönem Avrupa'sının (1000-1500) işgalci ve istilacı güçler açısından fazla kâr sunacak durumda olmamasıdır. En büyük şansı, Çin ve Ortadoğu uygarlıklarının sunduğu zenginliklere kıyasla zenginlik sunmamasıdır. Yoksa İslâm'ı durduran ne Şarl Martel'dir, ne de Moğol istilasının önünde kurulmuş ciddi ve güçlü bir savunmadır. Moğolların İslâm için yıkıcı bir güç mü, yoksa taze bir kan mı oldukları tartışılabilir.

Timur Hanedanlığını Moğolların devam ettirici gücü olarak görmek mümkündür. 15. yüzyıla damgalarını vurmuşlardır. Her iki hanedanlık kalıntısı, Hindistan'da 18. yüzyıl ortalarına kadar hegemonik güç olarak yaşayacak Babür İmparatorluğu'nu kurmayı başarmıştır. Son Emevi Hanedanlıklarından olan Endülüs (İspanya) İslâm Devleti (711-1492) Batıdan Avrupa içlerine kadar girmeyi başarmıştı. Tıpkı Osmanlıların geri çekilmesi gibi, yükselen Avrupa uygarlığı karşısında daha erken bir tasfiyeyi yaşamaktan kurtulamamışlardır. Anadolu'daki Hristiyan trajedisinin bir benzeridir İslâm'ın İber Yarımadası'nda yaşadıkları.

Bir bütün olarak 12. yüzyıldan 19. yüzyıl başlarına kadar İslâm uygarlığının yaşadığı, başta ticari ve kültürel alan olmak üzere, tüm olumlu değerlerini Avrupa'ya kaptırarak, içi boşalmış bir kabuk uygarlığına dönüşme halidir. Beş bin yıllık birikimler beş yüz yıl içinde taşındı. Beş bin yıllık hegemonik merkezî uygarlığın bu yer ve güç değişimi, tarihin en büyük dönüşümüdür. Dünya halen bu büyük dönüşümün artçı depremlerini yaşamaktadır. **(Ortadoğu'da Uygarlık Krizi ve Demokratik Uygarlık Çözümü)**

BÖLÜM-II SELEFİLİK NEDİR?

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, birçok kaynaklara başvurma temelinde selefiliğin ne olduğunu anlamaya çalışırken, hemen hemen tüm kaynaklarda selefiliğin tanımı ve içeriğinin çok benzer olduğunu gördük. Bu nedenle üzerinde çok tartışılan ve temel özelliklerinde görüş birliğine varılan bir hareket olduğundan, aşağıdaki belirlemelerin bu kaynaklardan alınan ve derlenen bir içerikte olduğunu belirtmek gerekmektedir. Dil olarak her ne kadar anlaşılır kılmaya çalışılsa da, Arapçaya fazla hakim olamamanın getirdiği anlam yitimleri mutlaka olmuştur. Bu eksiklikle birlikte, yine de selefiliğin ne olduğu ve ne olmadığı hususlarında bir ortak sonuç ve özet sunmak mümkün olmaktadır ve bunu da aşağıda yapmaya çalıştık.

Selef, kelime anlamı olarak 'Bir görevde, bir makamda kendinden önce bulunmuş olan kimse, öncel' anlamına gelmektedir. İslami literatürde ise; "En hayırlı nesil; benim dönemimde yaşayanlardır. Sonra onları izleyenler, sonra onların ardından gelenlerdir" mealindeki Hadisi Şerifte; "en hayırlı nesiller" oldukları haber verilen, İslam tarihindeki ilk üç kuşağa selef adı verilmektedir. Bu üç kuşak da şunlardır:1-Sahabeler, 2-Tabiin (Sahabelerden eğitim almış olanlar) ve 3-Tebe-i Tabiin (Tabiin'lerden eğitim almış olanlar). İslam terminolojisinde bu üç kuşağa Selef-i Salihîn de denir. Selefilik ise, Selef-i Salihîn (ilk üç kuşak) islami nasıl anlayıp yaşamışsa, öyle anlayıp yaşama isteği üzerine ortaya çıkmıştır.

Selefilik günümüzde Vehhabilik, Cihadi Selefilik ve Tekfirci Selefilik olarak üç farklı bölümde ele alınmaktadır. Vehhabilik Suudi Selefiliği olarak da adlandırılmaktadır. Cihadi Selefilik ile Tekfirci Selefilik aslında bir bölüm olarak ele alınabilir, aralarındaki tek fark radikal duruşlarındaki düzeyle ölçülebilir. Arap coğrafyasında İslam adına hareket eden birçok örgüt ve onun militanları ısrarla Vehhabilik yakıştırmasından kaçınmaktadırlar. Vehhabilik bir İngiliz yaratımı olduğundan olsa gerek, bu cihadi örgütler içinde kendisinden sakınılan bir anlayış, fikir olarak görülmektedir.

Çoğunluğu kendilerini selefi olarak tanımlamayı daha uygun bulmaktadırlar.

O halde öncelikle selefiliğin çıkış dönemi ve mekanına bakmak, tarih içinde aldığı yeni şekil ve fikirlerle günümüzde nasıl bir noktaya geldiğini görmek uygun olacaktır.

Selefiliğin Ortaya Çıktığı Zaman ve Mekan:

Selefilik, günümüzde her ne kadar üç farklı anlayışa ayrılmış olsa da, bu üç farklı anlayışın da temelinde aynı inançlar yer aldığından, öncelikle bu ortak inançlara değinilmesi, faydalı olacaktır.

Selefi anlayışta, Kur'an ve Sünnette yer alan hususların yoruma başvurulmadan ve bu kaynakların metinlerinde geçen kelimelerin sözlük anlamları ile olduğu gibi kabul edilmesi esastır. Aynı zamanda akıl ve bilimle ilgili yorumlara şiddetle karşı çıkılmakta ve her türlü modernleşme ile zamanın şartlarına ve koşullarına göre Kur'an ve Sünnetin yorumlanması ve bu yorumlar doğrultusunda fetva verilmesi, dinden uzaklaşma olarak algılanmaktadır.

Selefiler, görüşlerinin Hanbelî Mezhebinin kurucusu İmam Ahmed Bin Hanbel'e dayandığını iddia etmektedirler. Ancak İmam Hanbel'in dinî yorumu ile İslamiyet'in en radikal yorumlarından biri olarak ön plana çıkan Selefiliğin bazı ortak yönleri olsa da, bu iki ekol pek çok noktada birbirlerinden ayrılmaktadır.

İslam dünyasınca kabul gören ve dört büyük mezhepten biri olan Hanbelî Mezhebi'nin(diğerleri: Maliki, Şafi ve Hanefi mezhepleridir) kurucusu olan İmam Hanbel, dinin yorumlanması konusunda Kur'an ve Sünneti referans kabul eder ve bu temelde fetva verilmesinde sakınca görmez. Fetva vermek ise; yorum yapmak demektir. Zira fetva, yeterince açık olmayan hususlarda dini kaynakların yorumlanarak bir hüküm çıkarılmasıdır. Açık olan dini hükümler için ise zaten fetvaya gerek yoktur. Bu bağlamda İmam Hanbel'in, dinin yorumlanmasına karşı olmadığı görülmektedir.

Ancak İmam Hanbel, verdiği fetvaların yazılarak nakledilmesini yasaklamıştır. Ona göre; dini ilimler arasında Kitap ve sünnetten başka hiçbir ilim, yazılmak suretiyle gelecek nesillere aktarılamaz. Çünkü ilim adamlarının

görüşleri, kendi çağlarına ait sorunların çözümü değerindedir. Bunların, yazılarak sonraki nesillere aktarılmasına gerek yoktur. Her dönemin din bilginleri, Kur'an ve Sünnet temelinde içinde bulunulan dönemin ihtiyaçlarına ve şartlarına göre dini yorumlayabilir.

İmam Hanbel'in yaklaşımı ile Selefi anlayışın yaklaşımları arasında temelde bariz farklar olsa da, Selefi anlayışın oluşumunda İmam Hanbel'in etkisi inkâr edilemez. Çünkü Selefiler, yanlış yorumlayarak da olsa, İmam Hanbel'in görüşlerini, kendi görüşlerinin dayanağı olarak göstermektedirler.

Selefilik akımının tarihi seyrine bakıldığında; Selefilğin, İslam dünyasında bir takım olumsuzluklarla veya çözülemeyen sorunlarla karşılaştığı durumlarda, bu olumsuzluklara ve sorunlara tepki olarak doğduğu ve yine böyle olumsuzluklar ve sorunlarla karşılaşılacak ilerleyen dönemlerde daha fazla radikalleşerek ve taraftar toplayarak zemin kazandığı görülmektedir. Genel olarak ahlaki veya siyasi yozlaşmanın yaygın olduğu ve ekonomik açıdan geri kalmış toplumlarda daha fazla destek bulmaktadır. Zira Selefilğin; hukuku ve düzeni ıslah ederek daha ahlaki yaşam tarzına ve dolayısıyla İslam'ın geçmiş ihtişamlı dönemlerine yeniden dönüş iddiası, fakir ve siyasi baskı altındaki insanlara çok çekici gelebilmektedir.

Selefilğin Oluşumunda Rol Oynayan İslam Alimleri:

İmam-ı Hanbel (780-855)

Bir görüşe göre Selefilğin ilk ortaya çıkışı, 9. yüzyılın başlarında olmuştur. Beşinci Abbasi Halifesi Harun Reşid'in ölümünden (809) sonra, hilafete kardeşlerinden hangisinin geçeceğine dair yaşanan tartışma, iki farklı anlayışın doğmasına sebep olmuş ve taraflardan birisi, sorunları çözmekte Müslümanların reyine (akıl ya da düşünerek karar verme gücü, durumu) başvurmayı yeterli görürken (Ehl-i Rey); taraflardan diğeri, Müslümanların reylerine değil, hadislere başvurmak gerektiğini savunmuştu (Ehl-i Hadis). Bu olay, iki farklı anlayışın doğmasına yol açmış ve günümüzde Selefilik olarak adlandırılan hareketin ortaya çıkmasını beraberine getirmiştir. Selefiler, kendilerini, Ehl-i

Hadis olarak isimlendirdikleri hareketin ardılı olarak görmektedirler. Selefilerin kendi görüşlerinin dayanağı olarak gösterdikleri ve Ehl-i Hadis olarak isimlendirilen hareketin en önemli âlimi İmam-ı Hanbel de, bu dönemde (780-855) yaşamıştır. İmam Hanbel'in görüşlerini yukarıda kısaca açıkladık.

İbn-i Teymiye (1263-1328)

Selefi hareket için İmam Hanbel'den sonraki en önemli isim; 1263-1328 yılları arasında yaşayan İbn-i Teymiye'dir. İbn-i Teymiye'ye kadar bir akım olarak varlığını sürdüren ama kurumsallaşamayan Selefilik, İbn-i Teymiye ile birlikte kurumsallaşma anlamında önemli mesafe kat etmiştir. İbn-i Teymiye, Bağdat'ın düştüğü, Abbasi İmparatorluğu'nun Moğollar tarafından işgal edildiği ve İslam dünyasında bölünmelerin ve fikri ekoller arasında çekişmelerin yaşandığı, İslam tarihinin en bunalımlı döneminde yaşamıştır.

Yüzyıllardır süren askeri yayılmanın, siyasi ve kültürel üstünlüğün ardından Müslümanların çoğu, halifeliğin ve İslam ülkelerinin İslam olmayan diğer güçler tarafından ele geçirilmesini imkânsız olarak görmekteydiler. 1258'de Bağdat'ın Moğollar tarafından işgal edilmesi, Müslümanlar açısından şok edici bir gelişme olmuştu. İbn-i Teymiye, Moğollar karşında alınan büyük yenilginin sebebini, Müslümanların Kur'an ve Sünnet ile bildirilen emirleri yeterince yerine getirmemesine bağlamaktaydı. Ona göre; toplum ile din arasında son derece yakın bir ilişki vardı ve bu nedenle de Kur'an ve Hadislerin harfiyen benimsenmesi gerekmektedir. İbn-i Teymiye; Hz. Muhammed dönemindeki Medine toplumunun İslami bir devlet için mükemmel bir örnek olduğunu ve İslam'ın yeniden ihtişam kazanması için Hz. Muhammed ve Dört Halife dönemine dönülerek İslam'ın arındırılması gerektiğini savunmaktaydı.

İbn-i Teymiye'ye göre Selefin örnek alınması; Kur'an ve Sünnetin Selef'in anladığı şekliyle yaşanması demektir. Bu bağlamda; yegâne dini kaynak olarak gördüğü Kur'an ve Hadis metinlerinin yorumlanmaksızın olduğu gibi bırakılması ve bu metinleri oluşturan sözcüklerin gerçek anlamları ile kabul edilmesi gerektiğini savunmaktaydı.

İbn-i Teymiye'nin günümüze yansıyan görüşlerinden biri; sonradan Müslüman olsalar dahi Şeriat yerine kendi kanunlarını uygulayan Moğolları kâfir ilan etmesi (tekfir etmesi) ve onları cihadın meşru hedefi olarak göstermesidir. Moğollara karşı ayaklanmanın ve ölünceye kadar onlara karşı cihat yapmanın farz olduğu yönünde fetva veren İbn-i Teymiye'nin günümüz takipçileri; hem Müslüman yöneticilere ve seçkinlere, hem de Batı'ya karşı cihada çağıran fetvalar yayınlayarak İbn-i Teymiye'yi izlemişlerdir.

İbn-i Teymiye'nin düşünceleri, 18. yüzyılda ortaya çıkan Vehhabi hareketini, Seyyid Kutub'u ve El Kaide'nin kurucusu Usame Bin Ladin ile hocası Abdullah Azzam'ı da etkilemiş ve bu kişiler tarafından referans olarak kullanılmıştır.

Muhammed Bin Abdulvehhab (1703-1792)

Selefilik tarihinde üçüncü önemli isim; 1703-1792 yılları arasında yaşayan Muhammed Bin Abdulvehhab'tır. Vehhabilik olarak isimlendirilen ama aslında Selefilik'in daha radikal bir şekilde uygulanmasını içeren anlayışın kurucusu Muhammed Bin Abdulvehhab, İbn-i Teymiye'nin eserlerini derinlemesine inceleyerek Selefilik alanında yeni bir yaklaşım ortaya koymuştur. Sonraları Vehhabilik ismini alan bu yaklaşım, İbn-i Teymiye'nin Selefilik anlayışının teoriden daha da radikalleşerek pratiğe geçmiş halidir. Bu yönüyle İbn-i Teymiye'nin takipçileri olan Vehhabiler, inanca ait hususlarda Selefi anlayışa yeni bir katkı sağlamamışlardır.

Yaşadığı dönemdeki ahlaki çöküntüden hayal kırıklığı duyan Abdulvehhab; pek çok popüler İslami inanç ve pratiği, putperest âdeti olarak nitelendirdi. Kur'an ve Sünnette gösterilen İslam'ın köklerine dönüşmesi gerektiğini savundu. Bugünkü Suudi hanedanının kurucusu Muhammed bin Suud ile işbirliği yapan Abdulvehhab, Arap kabilelerinin birleşmelerinde aynı zamanda damadı olan Muhammed bin Suud'a yardımcı olmuş, Muhammed bin Suud da Abdulvehhab'ın anlayışını devlet eliyle yaygınlaştırmıştır. Vehhabilik, halen Suudi Arabistan'da hâkim dini inanıştır ve Suudi Arabistan tarafından birçok İslam devletine ihraç edilmiş ve edilmektedir. Vehhabiliği ayrıca inceleyeceğimiz için kısaca değinip geçiyoruz.

Daha önce ifade edildiği gibi Selefilik, günümüzde üç farklı akıma sahiptir: 1) Suudi Selefilik, 2) Cihadi Selefilik ve 3) Tekfirci Selefilik. Bu üç selefiliğin de ana gövdesi, Suudi Selefilik (Vehhabilik)'tir. Cihadi Selefilik, Suud Selefilik'inin daha radikalleşmiş hali, Tekfirci Selefilik ise Cihadi Selefilik'in daha radikalleşmiş hali olarak özetlenebilir.

Bu üç Selefî akımın da tarihi arka planına bakıldığında; İslam'ı ilk nesillerin yaşadığı gibi yaşama idealinden ortaya çıktıkları; Kur'an ve sünneti, metin merkezli bir okumaya tabi tuttıkları ve kendilerini Fırka-ı Naciye (kurtuluşa eren topluluk) olarak görüp, diğer oluşumları dalalette (sapma) gördükleri bilinmektedir.

Cihadi Selefilik ve Tekfirci Selefilik

Selefilik'in üçüncü kez ve daha da radikalleşerek İslam Dünyasında temel bulup yaygınlaşmaya başlaması, 20. yüzyılın ilk yarısında başlamış ve günümüzde halen devam etmektedir. Osmanlı Devletinin çökmeye başlamasıyla birlikte 19. yüzyılın sonlarından itibaren İslâm dünyasının büyük bir kısmı işgal edilip sömürgeleştirilince, bu durumun sebepleri ve çıkış yolları hakkında İslam dünyasında sorgulamalar başlamıştır. Yaşanan yenilgilerin ve olumsuzlukların nedeni olarak, Moğollar karşısında alınan yenilgi sonucu İbn-i Teymiye tarafından ileri sürülen gerekçeler, yine ön plana çıkmıştır. Bu yenilgilerin ve olumsuzlukların nedenini izah etmeye çalışan bir kısım din adamları; ilk asırlardan sonra dine çeşitli bid'at (Kur'an ve sünnette olmayan, sonradan ortaya çıkan dini inanç ve pratikler) ve hurafeler girdiğini, ulema arasında taklidin yaygınlaştığını, ayetlerin ve diğer ilk kaynakların yerine âlimlerin şahsî görüşlerinin esas alındığını, tarikatların halkı atalete (eylemsizlik-tembellik) sevk ettiğini, bunun için de Müslümanların yenilgiye uğradığını savunarak; yeniden İslâm'ın özüne dönülmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Seyyid Kutub (1906-1966)

Cihadi Selefilik'in ve Tekfirci Selefilik'in başlangıcı, 1906-1966 yılları arasında yaşayan Mısırlı Seyyid Kutub'a kadar götürülebilir. Seyyid Kutub'a göre; tevhide yani Âlemlerin Rabbi'nin sadece Allah olduğuna inanan herkes, biçimi ne olursa olsun yeryüzünün her köşesinde beşerî

rejimlere ve düzenlere baş kaldırmalı, yeryüzünde Allah'ın hâkimiyetinin yeniden yürürlüğe konulabilmesi için insan egemenliğine son verilmesini amaçlamalıdır. Kutub; İslam açısından en büyük köleliğin, insanların şeraite değil de beşeri(insani) sistemlere (rejimlere) boyun eğmeleri olduğunu iddia etmekte ve beşeri sistemlere itaat ederek Allah'tan başkasına yönelen kimsenin, ne kadar Müslüman olduğunu iddia ederse etsin, Allah'a ait dinin dışına çıkacağını, yani kâfir olacağını savunmaktadır.

Kutub'a göre yasama ve yürütmede Allah'ın şeriatından başka bir yasal sisteme uymanın, insanı Hak dinden çıkararak bir nevi ibadet olduğunun ve insanların birbirlerini ilah edindikleri anlamına geldiğinin kesin kanıtıdır. Bu önermeden yola çıkan Kutub, Şeriat dışında başka rejimlerle yönetilen günümüz Müslüman toplumlarının müşrik (Allah'a şirk yani ortak koştan) olduklarını savunmaktadır. Bu konuda Kutub'un ifadeleri şöyledir;

"Son olarak kendini Müslüman sanan bazı İslam toplumları(!) da cahiliye sınıfına dâhildirler. Bu kategoriye girmelerinin asıl nedeni, yaşama biçimlerinde tek Allah'a kulluk ilkesini benimsememeleridir. Bu toplumlar her ne kadar görünürde Allah'tan başka bir varlığın tanrılığına inanmıyor iseler de ulûhiyet haklarını Allah'tan başkalarına izafe ediyor; Allah'tan başkasının hâkimiyet hakkını onaylıyor; siyasal ve sosyal kurumlarını, yasama ve yürütme sistemlerini, değerlerini, ölçülerini, adet ve davranışlarını, yaklaşık olarak hayatın tüm dinamiklerini bu egemenlik kaynağına dayandırıyorlar. Bu tür kaynaklardan egemenlik haklarını aldıklarını iddia edenler hakkında Kur'an şöyle buyurmaktadır:

".....Allah'ın indirdiği şer'î hükümlerle hükmetmeyen (yönetmeyenler) kafirler işte onlardır." (Maide, 5:44)

Kutub'un bu ifadelerinde geçen cahiliye toplumu, yine Kutub'un dilinden şöyle tanımlanmaktadır;

"İslam sadece iki tip toplum tanır: "İslam Toplumu", "Cahiliye Toplumu".

İslam toplumu; itikat(inanç), ibadet, şeriat (yasama ve yürütme), sosyal ve siyasal düzen, ahlak ve yaşama biçimi olarak İslam'ın topyekûn uygulandığı, yaşanıldığı toplum biçimidir.

Cahiliye toplumu ise, İslam'ın uygulanmadığı ve İslam'ın inanç sisteminin, düşünce yapısının, değerlerinin, ölçülerinin, sosyal ve siyasal sisteminin, ahlak ve yaşama biçiminin yürürlükte olmadığı bir toplumdur."

Kutub'un bu fetvaları, günümüz Tekfirci Selefilerinin savundukları temel argümanları oluşturmaktadır.

Kutub'un cihad kavramına ilişkin yorumları, El-Kaide gibi örgütler için bir meşruiyet ve referans kaynağı oluşturmıştır. Geleneksel Sünni İslam'da, ilahi egemenliğin vekilinin devlet olduğu savunulurken; Kutub, bu vekilin devlet değil birey olduğunu savunmuştur. El-Kaide'nin ideologu olarak nitelenen Abdullah Azzam'ı da etkileyen bu görüş, devlet otoritesi altında olmaksızın da bireysel olarak cihad edilebileceğine, hatta edilmesi gerektiğine, bunun her Müslüman için farz olduğuna dair referans gösterilen bir fetva niteliğindedir.

Kutub, cihad kavramının sadece ülke savunmasına indirgenmesine de karşı çıkmakta ve bu tür kabullerin kesinlikle İslamî olmadığını savunmaktadır. Ona göre: "İslam, kendisini belirli bir coğrafi bölgenin sınırları içerisine hapsederek geri kalan bölgelerde kula kulluk temeline dayalı sistemlerin yürürlükte kalmalarına bigane kalır, tüm insanlığı hedef alan evrensel mesajını bu bölgelere ulaştırmaz, bu insanları kendi kaderleri ile baş başa bırakırsa, gün gelir İslam'a düşman olan güçler, kendi kabuğuna çekilmiş bu İslam ülkesine saldırmaya başlarlar." Kutub'un bu argümanları, El-Kaide gibi uluslararası faaliyet gösteren ve cihad ettiklerini iddia eden İslamî örgütler için meşruiyet kaynağı oluşturmıştır.

Bir görüşe göre Cihadi Selefilik, 1970'lerde çağdaş İslamcılıkla tanışan Suud üniversitelerinde görevli bir grup âlimin öncülüğünde, yerel Vehhabi gelenekle İslamcılık arasında bir sentez neticesinde, Suudi Selefilikten sapma şeklinde oluşmuş ve 1990'larda Suudi Arabistan'ın Irak savaşında Amerika'ya destek vermesi, kral ailesindeki yolsuzluklar ve yozlaşma benzeri nedenlerle öne çıkmaya başlamıştır.

Suudi selefilik ile Cihadi selefilik kimi kişilere göre şöyle kıyaslanmaktadır: "Suudi Selefilik ile Cihadi Selefilik arasında sünnete yapılan vurgu, bid'atlere (Kur'ân ve sünnette olmayan, sonradan ortaya çıkan dini inanç ve pratikler) karşı mücadele, Şia karşıtlığı gibi konularda ittifak

vardır. Suudi Selefilik, eylemden ziyade akideye(inanç) önem verirken; Cihadi Selefilik, aktiviteye önem verir. Suudi Selefilik, yönetime karşı savaşı ve mücadeleyi meşru görmez, haricilik olarak niteler (Ahmed b. Hanbel'in işkence görmesine rağmen Abbasi imamların arkasında namaz kılması). Cihadi Selefilik ise yöneticilerin kişiliklerinden ziyade icraatlarına bakmaktadır (İbn-i Teymiye'nin Moğol idaresine karşı mücadele fetvası). Suudi Selefilik, meşru bir lider tarafından yürütülmediğinde sıcak cihada uzak durur, İslam âleminin selef akidesi üzerine buluşmasına çalışır.

Abdullah Azzam

El-Kaide dâhil bugün İslam adına savaştığını söyleyen pek çok örgütün kullandığı ve geleneksel İslam anlayışından sapan Cihat anlayışı, El Kaide'nin ideologu olarak nitelendirilen ve Seyyid Kutub'dan etkilendiği anlaşılan Abdullah Azzam'ın söylemleri ve eserleriyle yaygınlık kazanmıştır. Önceki bölümlerde de değinildiği üzere; Ehl-i Sünnet (geleneksel Sünni İslam) âlimleri, savaş ve cihat ilan etme yetkisinin devlet başkanına ait olduğunu savunmaktadırlar. Onlara göre; devlet otoritesi altında olmaksızın hiçbir gruba silahlanıp kendi başlarına savaş ve cihat ilan etme yetkisi verilmemiştir. Mekke'de inen Kur'an ayetlerinin cihat emri içermemesi, bunun kanıtı olarak gösterilmektedir. Zira Mekke'de Müslümanların henüz bir devletleri yoktu. Cihat ayetleri, Medine'de bir İslam Devleti kurulduktan sonra nazil olmuştur.

Azzam ise geleneksel Sünni İslam'ın bu cihat anlayışından ayrılmakta; "Cihadın farz-ı kifaye olduğu zamanlarda belirli şartlarda cihat ilanı için devlet otoritesinin onayına ihtiyaç duyulabileceğini, ancak cihadın farz-ı ayın olduğu zamanlarda buna kesinlikle ihtiyaç olmadığını savunmakta; yaşadığı dönem için cihadın farz-ı ayın olduğunu ilan etmekte ve "Filistin'de cihat edecek güce sahip Arapların, cihada orada başlaması gerekir. Bu gücü kendinde bulamayanların ise Afganistan'a gitmesi gerekir" demektedir. Azzam, "Halkı ilgisiz otururken bir insan tek başına cihat edebilir mi?" sorusuna da şöyle cevap vermektedir;

"Evet bal gibi savaş eder; Allah Teala Nebisi'ne (s.a.v.) şöyle sesleniyor:

'Sen sadece tek başına Allah yolunda savaş ver. Sen kendinden sorumlusun. Böylece (tek başına savaş vererek) diğer Müslümanları bilemiş, zira Allah küfredenlerin gücünü böyle kırabilir. Allah en güçlü ve cezası en çetin olanıdır.' (Nisa/84)".

Cihadı her şeyin ve diğer tüm ibadetlerin önüne alan bir anlayışa sahip olan Azzam, bu anlayışını İbn-i Teymiye'nin şu fetvasına dayandırmaktadır: "İmandan sonra, dini hayatı ve dünya düzenini dejenere eden saldırgan düşmanı geri itmekten daha zorunlu hiçbir iş yoktur" Abdullah Azzam ve öğrencisi Usame Bin Ladin, bu fetvaya pek çok eserlerinde ve konuşmalarında atıf yapmışlardır.

İbn-i Teymiye'nin bu fetvasından yola çıkan Azzam; cihat hareketinin sürdürüldüğü sene içinde namazın geri bırakılabileceğini, iki namaz vaktinin birleştirilebileceğini, zekâtların sınırlandırılabilceğini ve namazın yapısının değişikliğe uğratılabileceğini savunmaktadır.

Yine Azzam, El-Kaide ve benzeri örgütler açısından şiddet ve terör eylemlerini meşrulaştıran yorumlar getirmekte ve İslam âlimlerinin büyük çoğunluğunun aksine; düşmana faydası dokunan veya bir savaş ortamında mücadele edebilme yeteneği olmayan yaşlı, din adamı, kadın ve çocuk gibi sivillerin de hedef alınabileceğini ve din adına öldürülebileceğini savunmaktadır:

"Müşriklere ya da müşriklerin dışındaki kâfirlere faydası dokunan herkes -yaşlı da olsa, rahip de olsa veya savaşa katılmaya muktedir olmasa da- öldürülür. Savaşa iştirak etmedikleri müddetçe, güçsüz olduklarından dolayı ne kadınların ne çocukların ne de ruhbanların kastî olarak öldürülmelerine gerek vardır. Ancak, müşriklere karışırlarsa öldürülürler, çünkü onları müşrik savaşçıların arasında tek tek ayırt etmek mümkün değildir, bundan dolayı zayıfları vurmak kast edilmeksizin müşriklere ateş açılır. Afganistan'daki komünist kadınlara gelince; savaşa ve fikir alışverişine iştirak etseler de, etmeseler de, gaip halinde de olsalar, yalnız da olsalar öldürülmeleri gerekir. Çünkü onlar İslam'la çatışan, İslam'a ve Müslümanlara eziyet eden bir akideye sahiptirler."

Öte yandan Selefilere, her ne kadar dinin yorumlanmasında akli bir kenara bırakarak, dini metinlerin kendileri üzerinden dini anlamak ve öğrenmek gerektiğini savunsalar da; nihai kertede kaçınılmaz olarak akla ve dolayısıyla yoruma başvurmaktadırlar. Akla müracaat ettiklerinde ise, aynı konuda pek çok yorum ortaya çıkmakta ve bu yorumlar, Selefiler arasında çok sayıda farklı grupların doğmasını ve kaosu beraberinde getirmektedir.

Bilindiği üzere; tüm dini meselelere, özellikle de farklı dönemlerde ortaya çıkan ve daha önce görülmemiş meselelere ilişkin açık hükümlere, Kur'an ve Sünnet'ten ulaşmak mümkün değildir. Geleneksel Sünni anlayışa göre, Kur'an ve Sünnet ana kaynak olmak üzere, bu kaynaklarda haklarında (açık) hüküm bulunmayan meselelere ilişkin İcma-i Ümmet ve Kıyası Fukaha gibi kaynaklar da delil olarak kabul edilmektedir. Ümmetin üzerinde ittifak ettiği konuları ve Fıkıh Alimlerinin fetvalarını kabul etmeyen Selefiler, yeterli dini ilimleri bulunmadan kendileri Kur'an ve Sünneti yorumlamaya kalkışmakta, böylece özellikle bazı önemli hususlarda her Selefiye göre farklı bir dini yorum ortaya çıkabilmektedir.

Selefilerin üzerinde uyuşamadıkları bir diğer konu da demokrasinin İslam'daki hükmü üzerinedir. Cihadi Selefilik ve dolayısıyla El Kaide; demokrasiyi şirk (Allah'a ortak koşma) olarak görmekte, şirk olduğunu bile bile demokratik rejimi savunmanın ve bu rejime itaat etmenin de insanı şirke götüreceğini söylemekte; ancak Müslüman ülke halklarının bu konuda cahil olduklarını (demokrasinin şirk olduğunu bilmediklerini), cehaletin tekfir (kâfir ilan etme, günahkar görme) önünde bir engel olduğunu ve demokrasi ile yönetilen Müslüman halkları tekfir etmemek gerektiğini savunmaktadır.

Tekfirci Selefiler ise, Cihadi Selefiler gibi demokrasinin şirk olduğunu ve bunu bilmemenin mazeret olamayacağını, dolayısıyla da demokrasi ile yönetilen halkların müşrik (Allah'a şirk koşanlar) olduğunu savunmaktadırlar.

Sonuç olarak şu söylenebilir; Selefilik, İslam dünyasının yaşadığı ve uzun zamandır çözilemeyen sorunların da etkisiyle radikalleşerek daha da yayılmakta; ancak barındırdığı karakteristik özellikleri dolayısıyla pek

çok meselede ayrışmaya ve dolayısıyla kaosa sebebiyet vermektedir. 20. yüzyılın ilk yarısında, meşru bir devlet otoritesi olmaksızın cihat yapılabileceğini savunur hale gelen (Cihadi) Selefilik, El-Kaide ve benzeri radikal örgütlerin temel ideolojisi haline gelmiştir. Bugün bu örgütler sadece var olan devletlere karşı değil, başta Müslüman olan mazlum halklara ve farklı etnik-inanç topluluklarına karşı adeta kapitalist sistemin kanlı hançeri rolünü oynayan birer çete grubuna dönüşmüş durumdadır. Ortadoğu coğrafyasının büyük bir değeri olan İslam felsefesi ve kültürünü kendi iktidar çıkarları için kullanan bu güçler, şimdi Ortadoğu coğrafyasında halkların, etnik toplulukların, Hristiyan, Yahudi ve bir cümle farklı inançta olan toplulukların düşmanı kesilmiş durumdadır. Son tahlilde aslında bunlar kapitalist modernite sisteminin Ortadoğu halklarına karşı saldırısında bir Truva Atı rolünü oynamaktadırlar.

VEHHABİLİK

Vehhabilik hakkında yukarıdaki bölümde kısa bir açıklama yapmıştık. Fakat günümüzde Suudi Selefililiğinin Ortadoğu, Asya, Afrika ve birçok başka yerde Müslüman toplumlar içinde giderek etkin olma çabası, bu akımın biraz daha açıklanması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

Vehhabilik; Muhammed b. Abdulvehhab (1703-1792) tarafından kurulmuş bir mezheptir. Bu mezhep bugün, Suudi Arabistan'ın resmi mezhebi durumundadır. Mısır, Hindistan, az sayıda Türkiye'de, Afrika ve diğer bazı ülkelerde taraftarları bulunmaktadır. Vehhabilik, Hambeli Mezhebini İbn-i Teymiye ve İbn-i Kayyim el- Cezviyye'nin yorumuyla ele alıp ve kendisinden de bir şeyler katan Muhammed İbn-i Abdulvehhab'ın fikirleri etrafında oluşan inanç ve siyasi harekettir.

Kitabu't-Tevhid adlı eserindeki görüşlerini yaymaya başlayan Muhammed bin Abdulvehhab'ın Vehhabilik hareketi hızla büyüyüp Arabistan yarımadasına yayılır. Bu hareketin büyüyüp gelişmesinde İngiltere'nin büyük bir rolü vardır. İngilizler tarafından görevlendirilen ve Hristiyanlık propagandası yapmak üzere Arap yarımadasına gelen, kendisini Müslüman olarak gösteren Hemper adlı kişinin; mücadelesini ve yaptıklarını içeren çalışması olan "İngiliz Casusunun İtirafı" adlı eserde; Vehhabilik inanç

anlayışının oluşmasında, Muhammed bin Abdulvehhab ile olan ilişkileri net olarak ortaya konulmaktadır.

Vehhabi olarak tanımlanan kişilere, iman ya da inanç hususunda (itikat) hangi görüşe sahip oldukları sorulduğunda, Ehl-i Sünnet olduklarını veya Selefi olduklarını belirtirler. Vehhabilik ismi, Suudi Arabistan'ın Necd bölgesinde doğmuş olan Muhammed bin Abdulvehhab'dan gelmektedir. Temim kabilesine mensup, Muhammed bin Abdulvehhab, Şam'da tahsil yapmış, Ehl-i Sünnet alimlerinin katılmadığı görüşler ileri süren İbn-i Teymiye'nin kitaplarını okumuş ve fikirlerinin etkisinde kalmıştır. Kendi düşünce ve görüşleri doğrultusunda hareket etmeyen Müslümanları, doğru yoldan ayrılmış birer müşrik (tanrıya ortak koşan) kabul eden, bunların kanlarının ve mallarının helal olduğunu bildirecek kadar ileri gitmiştir. Vehhabilik hareketi içinde yer alanlar, kendilerine Muvahhidun (Tevhidciler, birleyen, birleştirici olan, bir tek kabul eden, tevhid inancına sahip olan kimsedir) derler ve Hanbeli mezhebini, İbn-i Teymiye yorumuna uygun biçimde sürdürdüklerini söylerler.

Vehhabilik bir inanç hareketi olarak başlamakla birlikte, kısa zamanda siyasi bir nitelik kazanmıştır. Muhammed bin Abdulvehhab'ın, İngilizler tarafından da desteklenen fikirleri, daha sonra dini ve siyasi bir görüş olarak hakim olduğu Arabistan yarımadasında, devlet adamlarınca da onay görür. Vehhabiler, kendilerini Ahmed bin Hanbel'in mezhebini devam ettiren Sünniler olarak görmektedirler. Zira onlar "Biz itikatta Selef, amelde de Hanbeli mezhebindeniz. Muhammed bin Abdulvehhab, ilmen ve fiilen bu mezhebi yenileyen bir Şeyh'ül-İslam olmaktan başka bir şey değildir." derler. Muhammed İbn-i Abdulvehhab, düşüncelerini Emir Muhammed b. Suud'un gücü ile yayar. Emir Muhammed, bu düşüncelerle Arabistan'a hakim olma imkanını bulur. İbn-i Abdulvehhab'ın ölümünden sonra hareketin siyasi niteliği daha da ağırlık kazanır. Muhammed bin Suud döneminde başlayan toprak genişletme faaliyetleri, ölümünden sonra oğlu Abdulaziz zamanında da devam eder. 1811 yılında Vehhabilik adına hareket eden Suud Emirliği Halep'ten Hint okyanusuna, Basra körfezi ve Irak sınırından Kızıl denize kadar yayılır. Vehhabiler şiddetli çatışmalar neticesinde 18 Şubat 1803 tarihinde Taif şehrini ele geçirirler; burada çok

sayıda Taif'li öldürölür ve malları, aynı zamanda türbe ve mezarlar tahrip edilir. Mekke ise, 30 Nisan 1803 tarihinde Vehhabilerin eline geçer. Başta Hz. Hatice'nin evi olmak üzere, ileri gelen sahabelere ait oldukları bilinen ve hatıra olarak korunan bütün evler yıkılır. 1805 tarihinde Medine'yi de ele geçirirler ve başta Baki kabristanındakiler olmak üzere, şehirdeki türbeler ve mezar taşları yıkılır. Hz. Muhammed'in türbesindeki kabartmalar yağmalanıp değerli eşyalar gasp edilir.

Bu gelişmeler karşısında, o dönem Osmanlıların denetiminde olan Suudi topraklarına Osmanlı devleti askeri olarak müdahalede bulunur ve Vehhabilik hareketine karşı mücadeleye başlar. Mekke, Medine ve Taif'i, Vehhabilerin elinden tekrar alır. Fakat 1901 yılında, Osmanlı'daki karışıklıkları fırsat bilen Abdulaziz bin Suud, Vehhabi devletini yeniden kurar. Hindistan'daki İngiliz yönetiminin de desteğini sağlayan Abdulaziz bin Suud, 1916 yılında İngilizlerce, Arabistan'da bazı bölgelerin hükümdarı olarak tanınır. Osmanlıların yenik düşmesiyle sonuçlanan 1. Dünya savaşının ardından 1921 ve 1926 yılları arasında Vehhabiler Hail, Taif, Mekke, Medine ve Cidde'yi de ele geçirirler. 1926 yılında Abdulaziz bin Suud, Necd ve Hicaz kralı olarak kabul edilir. 20 Mayıs 1927 tarihinde İngiltere ile yapılan Cidde antlaşmasının arkasından tam bağımsızlığını ilan eder. Bu devlet, Suudi Arabistan krallığı olarak bugün varlığını sürdürmektedir.

Selefi Gelenek ve Vehhabi Hareketinin Temel İnanç Esasları:

Hz. Muhammed'in bir hadisinde en hayırlı nesiller olarak belirtilen, sahâbe, tâbiîn ve tebe-i tâbiîn neslinin, yani selef'in (kelime anlamıyla 'öncekiler'in) anlamış ve yaşamış olduğu şekilde İslâmiyet'i anlamak ve yaşamak hedefi, selefi akıma ismini veren asıl motiftir. Dolayısıyla halef'in, yani sonraki nesillerin, Kur'ân ve sünnetten uzaklaşarak aklileşmiş dini metotları, doğrudan naslara (Ayet ve Hadislerin toplamına verilen isim; bir başka anlamda ise açıklık, açık ve kesin yargı, dogma) başvurmak yerine itikadi ve fıkhi (İslâm hukukunda din ve dünya işleri ile ilgili ana kaynaklardan yararlanarak konulmuş olan kuralların bütünü) mezhep kurucularına tabi olmaları, hadislere dayalı ve dinin yasak ettiği şeylerden sakınıp,

buyurduklarını yerine getirme olan Züht ve takva hayatını yaşamak yerine tarikat öğretileriyle bütünleşmiş dini hayatları, Selefi akımca bid'at ve dalalet olarak vasıflanmaktadır. Bu nedenle Selefiler, kendilerini Ehl-i Sünnet'in yegane temsilcileri olarak görmektedirler. Fırka-i Naciye (kurtuluşa eren topluluk), Ehl-i İstikâmet (doğru yolun mensupları) veya Tâife-i Mansûra (ilahi yardımı hak etmiş grup) isimlerini aynı sebeple kendilerine uygun bulmaktadırlar. Doğrudan hadislerle tabi olarak dini yaşadıkları için Ehl-i Hadis, Ehl-i Eser, Ehl-i İttiba sıfatları da bu akımca benimsenmiş diğer adlardır.

Vehhabiyye ise günümüzde genellikle selefi olmayanlar tarafından selefi akımlar için kullanılmakta olan meşhur bir adlandırmadır. İslâmiyet'in ilk asrına kadar tarihi geriye giden Ehl-i Hadis geleneği üzerine Vehhabiliği tesis eden kişi Muhammed b. Abdulvehhab'tır. İbn Abdulvehhab'a göre iman; tasdik (onaylamak), ikrar ve amel (Bir kimsenin dinin buyruklarını yerine getirmek için yaptıkları)dir. Allah'ın zâtına ve tüm sıfatlarına Kur'ân ve hadislerde haber verildiği üzere inanmak gerekir. Tevhit (Allahın birliği, tekliği) inancının ulûhiyet tevhidi üzerinde önemle duran İbn Abdulvehhab, şefaatin (Birin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için o kimseyle bir başkası arasında yapılan aracılık, özellikle de Tanrı ile kul arasında yapılan aracı) sadece Allah'ın izniyle ve ahrette olacağını söylemiş, Hz. Muhammed'in ve onun sahabelerinin ruhlarından ya da veli bir kişiden bu dünyada şefaet beklemenin şirk sebeptiğini belirtmiştir. Aynı şekilde, Allah'a dua ederken dileklerin kabulü için Hz. Muhammed'i ve velileri aracı kılma manasına gelen tevessülü de eleştirmiş, bunu cahiliyye Araplarının putları aracı kılmalarına benzeterek şirk (Tanrı'nın birden çok olduğuna inanma, Tanrı'ya ortak tanıma, eşkoşma) tehlikesine dikkatleri çekmiştir. Türbe, mezar ziyaretlerinde yapılan dualarda ölmüş bir şahsı şefaetçi ya da aracı kılma ihtimali bulunduğundan, kabir başında namaz kılmak, dua etmek gibi davranışları İbn Abdulvehhab yine şirk kapsamında değerlendirmiştir. İbn Abdulvehhab, ölmüş şeyhle irtibat kurmak anlamındaki râbita, ondan yardım dilemek anlamındaki istimdâd benzeri tasavvufî davranışları ulûhiyet tevhidinde zarar verdiği için eleştirmiştir. Tasavvufun bilgi edinme yolu ona göre güvenilmez bir

yöntemdir. Bir mürşide bağlanarak dini hayatı yaşamak insanı şirke götürebilir. Şia mezhebinin de benzer bir bakışla değerlendiren İbn Abdulvehhab, Şiiilerin Ehl-i Beyt'e ve onların makam ve türbelerine gösterdikleri aşırı saygıyı din dışı olarak değerlendirmiştir.

Tevhid inancı İbn Abdulvehhab'a göre mutlaka amellere yansımalıdır. İman ile amel bir bütündür. Şirk ve bid'at türünden amelleri işleyenler hakiki mümin sayılmazlar. Kur'ân ve sünnette olmayan, sonradan ortaya çıkan dini inanç ve amelleri ifade eden bid'at, Vehhabilik'te çok öne çıkan bir kavramdır. Siyasi, itikadi mezhepler, tarikatlar, kelim ve felsefeyle uğraşmak bid'at olarak kabul edilmiştir. Şirke kapı aralayan türbelerin inşasına ilave olarak, mescitlere kubbeler ve yüksek minareler yapmak, içlerini süslemek bid'at kabul edilmektedir. Hz. Muhammed'in mevlidini ve diğer kandil gecelerini kutlamak, Kur'ân ve hadislerde geçmeyen dua ve zikirleri tekrarlamak, mevlid okutmak, tesbih kullanmak yine bid'at kapsamında değerlendirilmektedir. Tütün ve kahve içki cinsinden sayıldığından haram kabul edilmiştir. Gerçek tevhidin kalplere yerleşmesi, şirk ve bid'atın tüm çeşitleriyle gönüllerden ve topluluktan temizlenmesi için iyiliği emretme ve kötülüğü yasaklama prensibinin işletilmesini gerekli gören İbn Abdulvehhab, bunu âlim, adil, otorite ve güç sahibi bir yöneticinin Müslümanların başında olması şartına bağlar. Böyle bir imama biat etmek tüm Müslümanların boyunlarına borçtur. Bu imam toplumu şeriata göre yönetir. Âlimler, iyiliği emretme ve kötülüğü yasaklamada imama yardımcı olurlar. Tebliğ, vaaz, nasihat, ikaz, münazara, münakaşa usulleriyle bu vazife yerine getirilir. Eğer insanlar hala şirk ve bid'atlardan vazgeçmiyorlarsa, imamın izni ve sağladığı kuvvetlerle, gerekirse savaşılarak kötülüğün giderilmesine çalışılır. Söz konusu anlayış doğrultusunda Vehhabiler, cihat adı altında Osmanlı Devleti'ne, Hicaz hükümetine, şiiilere ve diğer rakiplerine karşı sıcak bir mücadele yürütmüşlerdi. Bu süreçte, kendileri gibi düşünmeyen Müslümanları tekfir etmede(din dışı, kafir sayma) aceleci oldukları, şiddet uygulamaları, işgal ettikleri yerlerde halk üzerindeki baskıları, onarılmaz tahripleri, Vehhabileri sanki apayrı bir mezhep gibi tarihe yansıtmıştır. Müslümanları tekfir ederek canlarını ve mallarını helal saymaları nedeniyle Haricilikle

vasıflanmışlar, türbe ve kabirleri tahrip etmeleri nedeniyle 'mezar yıkıcılar' olarak adlandırılmışlar, fıkıh mezheplerine bağlı medreseleri kapatmaları, tarikat faaliyetlerini yasaklamaları, kütüphanelerdeki fıkıh ve tasavvuf eserlerini yakmaları nedeniyle müslüman kamuoyunun öfkesini kazanmışlardır.

Arabistan dışındaki Müslümanlar üzerinde Vehhabiliğin etkisi daha çok 20. yüzyılda gerçekleşti. Gelişen ulaşım ve iletişim imkânları, farklı ülkelerdeki değişik cemaat ve kuruluşların Necd ulemâsı ile irtibatlarını kolaylaştırdı. Hindistan-Pakistan Ehl-i Hadîs cemaati ile Mısır'daki Ensârî's- Sünneti'l-Muhammediyye cemiyeti bu oluşumların en eskileri olarak kayda değer. Nijerya'da İzâle cemaati, Mali'de Subbanu hareketi, Moritanya'da Müceydîrî ekolü, Mâlikî medreselerine ve tarikatlara karşı duruşlarıyla Batı Afrika'da Vehhabiliğin temsilcileri oldular. Diğer İslâm ülkeleri ile Avrupa ve Amerika'daki çeşitli davet teşkilatları, yayınevleri, cami vakıfları ve öğrenci dernekleri kendi bölgelerinde Vehhabi öğretilerin propagandasını üstlenmiş durumdadırlar. Batı kültürü aleyhtarlığı söz konusu kuruluş ve cemaatlerin en bariz özelliğidir. Bu aleyhtarlığı siyasi alanlarda ve militer usullerle yürütmeyi hedefleyen, batılı kaynaklarca 'cihâdîler' diye nitelenen Vehhabilik etkisindeki büyüklü küçüklü şiddet yanlısı organizasyonlar da varlıklarını sürdürmektedirler. Cezayir'de Cemâatü's-Selefiyyeli'd-Da'vâve'l-Kitâl, Endonezya'da Leşger-i Cihâd bu çeşit teşkilatlardandır.

Kaynakçalar:

1- Mehmet BOZKURT-(Sünnilik- Şiilik - Alevilik - Vehhabilik Nedir?)

2- İslam Mezhepleri Tarihi-(Anadolu Üniversitesi İlâhiyat Önlisans Programı)

BÖLÜM: III

EL-KAİDE’NİN YAPILANIŞI VE EYLEM BİÇİMLERİ

El Kaide örgütü kendisini selefi bir hareket olarak tanımlamaktadır. Bu nedenle selefiliğin tarihçesini kısaca da olsa açıklamak bu örgütün tanınmasına çok büyük bir katkı sunmaktadır. Dayandığı kaynağı bilmek, bilgi sahibi olmak günümüzde yaşanan olayları anlamak ve yorumlamak için çok büyük bir katkı olmaktadır. Bu temelde şimdi de El Kaide denen bu örgütün ne olduğuna bakalım.

1 Mayıs 2011’de Beyaz Saray’da bir basın brifingi düzenleyen Obama, tüm dünyaya ABD’li askerler tarafından düzenlenen bir operasyonla El-Kaide örgütünün lideri olan U. Bin Ladin’in ölü olarak ele geçirildiğini söylemişti. Bu gelişme yıllardır ABD’ye karşı yürütülen başarısızlık eleştirilerinin önünü almak için geliştirilen bir operasyonla gerçekleşebilecek bir şey miydi, yoksa diğer tüm yaşananlarda olduğu gibi ABD’nin savaş yalanlarında yeni bir aşamanın ortaya çıkışı mıydı? Bu açıklamaların yapıldığı anda ve sonrasında tüm dünya; Ladin’in cenazesine ne olacağını soruyorken, ABD’li yetkililerden ikinci bir açıklama geldi; Ladin’in cenazesi Okyanusa atılmıştı.

Çıkışından günümüze ve günümüzdeki mevcut durumuna, eylemliliklerine ya da yapılanmasına ilişkin sürekli gizemin olduğu ve tam anlamıyla; nasıl bir örgütsel modeli olduğu belli olmayan El Kaide ve benzeri örgütlerde, batılı güçlerin ve ABD’nin dile getirdiği bu hikayeye inanmak dünyanın da işine geliyordu. En azından görüldüğü kadarıyla... Her ne kadar ABD, El Kaide’ye ilişkin gerçekleşen operasyona ve ardından Ladin’in öldürülmesine ilişkin açıklamalarla; radikal gruplara ve çetelere karşı bir mücadele yürütüyorum görüntüsü vermeye çalışsa da, başından beri kendi yarattığı bu dar alanda sürekli ABD ve diğer müttefikleri bu tip örgütleri kullanarak bölgedeki siyasi dengelerde etkili olmaya çalışmışlardır.

Başta El Kaide olmak üzere; aynı paralellikte olan diğer örgütlerin de yapılanmasına ve eylem biçimlerine yakından baktığımızda bunu daha iyi görebilmekteyiz.

El Kaide'nin Yapılanması

11 Eylöl'den önce ABD'nin bazı istihbarat örgütleri, El Kaide'yi; "Usame bin Ladin'in merkezde olduğu, alandaki "birliklerine" emirler gönderen ve dünyanın orasında burasında saldırılar tertip eden, hiyerarşik, hücresele, terörist bir grup" diye tanımlamaktaydı.

Oysa El-Kaide'nin örgüt yapısı, diğere terör örgütlerinin aksine, merkezden bağımsız yerel dinamikler üzerine kurulu ve küresel çok uluslu bir yapıdır. Yani yerel örgütlenmelerin, El kaide isminde bütünleşerek faaliyetlerine devam ettiğı görölmektedir.

Daha önce de değinildiğı gibi El-Kaide, İslam dünyasının hemen her yerindeki bireylere ve birçok değışik militan gruba kaynak, bağlantı ve uzman bağlantısı sağılayan bir risk sermayesi şirketi gibi işlev görmekte ve bu nedenle de değışik kesimler, El-Kaide'nin bir örgütten ziyade bir ideoloji ve dünya görüşü olduğunu savunmaktadırlar.

Bu durum, şu şekilde de ifade edilebilir: El Kaide; küreselleşme karşıtı hareket gibi; siyasi, milli ve etnik olarak farklı, her hususta fikir birliğı içinde olmayan fakat genel anlamda bir ideolojiye bağılı militan gruplardan oluşmuştur/ancak kendi tabanında oluşturduğu kitleselliğe rağmen El Kaide'nin tepesinde sürekli gizemli sis perdeleri bulunmuştur. Özellikle ABD ile olan savaşımına rağmen, sürekli buraya müdahale alanları açması, yeni hedeflerin ve savaşların ortaya çıkmasına vesile olması, bağımsız olmadığını ve uluslararası ağılarıyla sürekli kapitalist modernitenin değirmenine su taşıdığı gerçeğini beslemiştir. Usame bin Laden'in yaptığı şey; İslam dünyasında yerel mücadelelere giren unsurları; ortak düşman olan Haçlılara, Hıristiyanlığa ve Yahudilere karşı küresel bir mücadeleye teşvik etmek ve bunun ideolojik altyapısını oluşturmaktır, en azından dışarıdan bakıldığında böyle görünmektedir. Kitlenin öfkesini örgütlemek adına ortaya çıkan El Kaide'nin ciddi anlamda neyi hedeflediğı halen belli değıldir. Dini argümanlarla sürekli batıyı, batıyla işbirliğı yapan çevreleri düşman olarak belirten bu yapılanmanın neyi hedeflediğı ve bu hedeflerine yönelik nasıl bir mücadele perspektifine sahip olduğu konusunda kayda geçer bir veri bulunmamaktadır. Çok genel geçer söylemlere durumu kurtarmaya çalışsalar da, özünde ortaya konulan bu bilgi

kirliliği bile El Kaide adlı bu operasyonun bir parçası olmaktadır. Bu ideolojik altyapı sayesinde, özellikle de 11 Eylül saldırılarının ardından, dünya genelinde faaliyette bulunan pek çok radikal İslami örgüt, El-Kaide'ye sempati duymaya başlamış ve El-Kaide, radikal İslami örgütlerin bir araya geldiği şemsiye/çatı bir örgüt halini almıştır.

Bu nedenle de; El-Kaide'nin ilk çok uluslu örgütü olduğunu, bilinen diğer örgütlerin aksine bölgesel bir alanda hareket etmediğini ve küreselleşmeye direnmek yerine küreselleşmenin getirdiği kolaylıklardan yararlanarak sürekli olarak dünya çapında yeni üslere ve yeni hedeflere yöneldiğini savunan kesimler bulunmaktadır. Fakat bu durumu daha yerinde ve makul siyasi analizlerle değerlendirmek gerekiyor; gerçekten de küreselleşme karşıtı mı, buradan besleniyor mu? Sorun sadece bu soru da değildir, sorun küresel anlamda maşa olarak kullanılan bu örgütün-ortaya çıkarttığı tahribatlar nelerdir? Sistemin içinde bulunduğu krizli hali aşmak için Ortadoğu savaşında Truva atı olarak kullandığı bu yapılanma ve 20 yıldır yaşanan savaş politikası bugün küresel anlamda da birçok sorunun oluşmasına ve toplumdakırimin yaşanmasına neden olmuştur!

Bazı kaynaklara göre; El-Kaide üst yöneticileri, aynı görüşleri ve amaçları paylaştığı İslam dünyasının değişik bölgelerindeki örgütleri desteklemekte ve bu örgüt elemanlarının Afganistan, Sudan, Yemen ve Pakistan'da bulunan eğitim kamplarında eğitim almalarını sağlamaktadır. Daha sonra bu kamplarda yetişen elemanları değişik ülkelerde hücre şeklinde yapılandırmakta ve oluşturulan hücreleri kendi başlarına eylem yapmaya bilinçli olarak teşvik etmektedir. El-Kaide, bu grupları desteklemekle birlikte direk kontrol etmemekte ve bu grupların her biri, kendi bağımsız ya da yarı bağımsız gündemine sahip olabilmektedir.

Yukarıda değinildiği gibi çok gevşek bir ilişkiler sistemi içinde, birbirini tanımayan hücrelerden oluşan El Kaide; "en iyi yapılanmaya sahip örgüt" olarak nitelendirilmektedir. El-Kaide'nin askeri şefi Seyf El-Adil; iyi bir yönetim kabiliyetine sahip küçük gruplar halinde hareket etmenin, kendilerini büyük kayıplardan kurtaracağını ifade etmekte; bu nedenle de El-Kaide, savaşçı grupların 6-10 kişiyle sınırlı kalmasına dikkat

etmektedir. Bu büyüklükteki bir hücre, yeterince mobil olabilmekte, yeterli şekilde donatılabilmekte ve pek çok görevi yerine getirebilecek yeterli insan kaynağına sahip olabilmektedir. Bunun da ötesinde, esnek organizasyon yapısına sahip bu birimler, savaş alanında çok az fiziki iz bırakmakta ve düşman hava kuvvetlerinin grubu tespit edip yok etmesi zorlaşmaktadır. Tüm bunların yanında bu yapılanmaların ne kadar örgüt olduğu ya da nasıl bir örgüt olduğu elbette tartışma konusu olmaktadır. El Kaide'nin gerçek anlamda gerçekleştirdiği birçok eylem, çatışma ve direkt intihar saldırıları olmaktadır. Yani gerçek anlamda El Kaide'nin askeri hareketliliği mobil olabilmesi ya da askeri anlamda ardında çok iz bırakması gibi durumlar tamamıyla gündelik yaşamın içinde ciddi karşılıkları olan söylemler olmamaktadır.

Günümüz dünyasında El Kaide ve benzeri örgütlemelerin batıyla ilişkisi tarihten günümüze kadar nasıl bir seyir içinde olduğu bilinmektedir. Fakat bugünü izah etmeye çalışırken, El Kaide gibi örgütleri şematik olarak da olsa; yorumlamak isterken sadece bunlarla durumun anlaşılması son derece zor olacaktır. Ondan dolayı da; günümüzde El Kaide'nin uluslararası alanda nasıl örgütlendiği ve nasıl insan kaynaklarına ulaştığına dair daha köklü ve derinlikli bir analiz şart olmaktadır. Birçok uzmanın göz ardı ettiği bu nokta, El Kaide'nin mitleşmesinde ve şehir efsanesine dönüşmesinde çok güçlü bir argümanı da içinde barındırmaktadır. Günümüzde mevcut dünya sisteminde hem batıda, hem de doğu da insanlar, özellikle Müslümanlar ciddi anlamda bir zorlanmayı yaşamaktadır. Batının oluşturduğu maddi boşluk, doğunun oluşturduğu dogmatik baskılar sonucunda islamın yorumlanması veya tekrardan tartışmaya açılması son 60 yıldır bu hareketlerin ve grupların da insani kaynaklarına zemin sunan en temel faktör oldu.

El Kaideci radikal islamı benimseyen ve bunun üzerinden mücadele ediyor görüntüsü veren bu yapılanmalar; hem bölgesel hem de küresel anlamda bu konjonktürü analiz ederek, "cihat" adı altında, birçok yerde örgütlenmelere, eğitime ve eylemlere yöneldiler. Bunun yanında birçok devletin istihbarat birimleriyle de ortak hareket eden bu yapılar, son 20 yıldır nicel olarak devasa bir gelişme içine girdiler. Günümüzde dünya da yaşanan

birçok tartışma ve operasyonda; bir bütünen bu yapılardan kurtulmak yerine, daha çok kontrol edilebilir ve siyasi hesaplar temelinde nasıl kullanılabilir gibi mantalite içinde hareket edildiği görülmektedir. Buna en güzel örnek kuşkusuz Rojava'da yaşananlar olmaktadır. Burada tüm dünyanın bildiği halde; El Nusra-İŞİD gibi yapılar; muhalif olarak takdim edilirken, birçok devlet bu yapılara aleni bir şekilde destek sunmaktan geri durmamışlardır.

Tüm bu gerçekleri yan yana getirdiğimizde de, böyle bir örgütsel yapının, lider kadrosundan birkaçının yakalanmasıyla çökertilmesi neredeyse imkânsızdır. Zira karşımızda; her hücrenin ve hücre liderinin, üstlendiği eylemlerde inisiyatif aldığı ve liderlik yaptığı şemsiye niteliği taşıyan bir yapı bulunmaktadır.

Bu yapılanmanın bir sonucu olarak; örgütün kurucusu ve lideri Usame bin Ladin'in Mayıs 2011'de öldürülmesinden sonra örgüt dağılmamış, aksine Ortadoğu'daki konjonktürel gelişmeleri iyi kullanarak daha da güçlenmiştir ya da güçlendirilmiştir.

Ancak zamanla daha fazla sempatizan ve militan elde ederek daha fazla ülkede faaliyet göstermesine rağmen; örgütün merkezi yapısı, 11 Eylül 2001'den sonra giderek zayıflamış ve yerel örgütlerle bağımsız hücrelerin kendi başlarına gerçekleştirdikleri eylemler dışında, merkezden yönetilen 11 Eylül eylemleri gibi büyük eylemler gerçekleştirememiştir. Bu veri bize; 11 Eylül ardından dünya da ve bölgede oluşturulan yeni bir siyaset mantalitesinin de varlığını göstermektedir. Ortaya çıkan bu gelişmenin ardından ABD başkanı Bush'un da vurguladığı gibi "...artık hiçbir şey eskisi gibi" olmadı. Yeni bir siyaset alanı ve yeni bir mücadele(!) ortaya çıktı. 2001 ve 2003 savaşlarının ardından hem Afganistan'da, hem de Irak'ta yaşanan çatışmalar beraberinde bölgedeki birçok ülke de, bir sürü yapının da ortaya çıkmasını sağladı. Oluşan bu yapılar hızlı bir şekilde örgütlenerek ve çoğalarak, belli alanlarda mevzi veya cephe savaşları vermeye başladılar. Çok uluslu olan bu örgütlenmeler; 2004'ün ardından her ne kadar uluslararası alanda eylem yapmış olsalar da, öncelikleri Afganistan ve Irak'ta olduğu gibi alan tutmalar, sivil alanları kontrol altına almalar şeklinde bir eylem ve taktik içine girdiler.

Ayrıca bu süreçte, merkezin bağımsız hücreler ve yerel örgütler üzerinde kayda değer bir otoritesinin de kalmadığına şahit olunmaktadır. Bunun en güzel örneklerinden biri, 2013 yılı içinde görülmüştür. El-Kaide'nin şimdiki lideri Eymen El-Zevahiri, Kasım 2013 başında El Cezire televizyonunda yayımlanan açıklamasında; El-Kaide'ye bağlı olduğu düşünülen Irak Şam İslam Devleti örgütü hakkında şu açıklamaları yaptı:

"Ebubekir el Bağdadi bizimle istişare yapmadan Irak Şam İslam Devletini kurarak büyük hata yaptı.

Şeyh Ebu Muhammed el Culani, Irak ve Şam İslam Devletini reddederek, El Kaide ile ilişkisini kestiğini bizimle istişare etmeden ve bize haber vermeden ilan etti.

Irak Şam İslam Devleti lağvedilmiştir. Irak İslam Devleti Olarak devam edecektir. Irak İslam Devleti'nin faaliyet alanı Irak topraklarıdır. Ebu Bekir el Bağdadi de Irak İslam Devletinin Emiri olarak bir yıllığına atanmıştır. Süre tayini ilan tarihinden itibaren başlamıştır.

Nusra Cephesi ise Şam ehline aittir. Genel yönetime bağlı el Kaide Cihadına bağlı bağımsız bir birimdir. Şam ehline ait olan Nusra Cephesinin faaliyet alanı Suriye topraklarıdır."

El Zevahiri'nin bu açıklamalarına rağmen, zaten Zevahiri'nin izni (hatta haberi) olmaksızın IŞİD'i kuran El Bağdadi, IŞİD'i dağıtmadı. Zevahiri'nin bu açıklamasının aslında Haziran 2013'te gizli bir mektup şeklinde IŞİD'e ulaştığı ancak IŞİD'in bu emri/bildiriği dikkate almadığı da iddia edilmekte. Yine IŞİD lideri El Bağdadi'nin; *"Irak ve Şam'ın evlatlarına şu güzel haberi ulaştırmak isterim: Irak-Şam İslam Devleti'ni halk desteklemektedir. Onun hakkında ne pazarlık yapacağız ne de ondan vazgeçeceğiz"* dediği, iddialar arasında yer almakta.

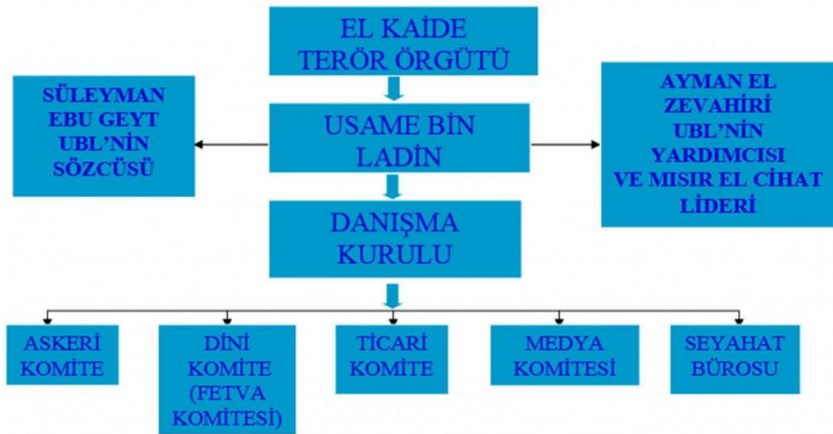
Ebubekir el-Bağdadi'nin 'Müminlerin Emiri' sıfatıyla yaptığı diğer bir açıklamada ise: IŞİD'i asla lağvetmeyeceklerini; bölgedeki sınırların Sykes-Picot anlaşmasına göre çizildiğini, bu nedenle de mevcut sınırları tanımadıklarını ve örgütün 2006'da Irak'ta öldürülen Ebu Musabb Zerkavi'nin kanıyla büyüdüğünü ifade ederek;

"Nabzımız attığı sürece Irak-Şam İslam Devleti'nden vazgeçmeyiz ve bu devlet üzerinde pazarlığa girmeyiz. Irak-Şam İslam Devleti'nde istişarelerde bulunduk. Bu istişarelerden sonra iki tercihle karşı karşıya kaldım. Allah'ın

emrini, mesajdaki Allah'ın emrine muhalif olana tercih ettim" dediği iddia edilmektedir. Salt bu tartışmalar ve karşılıklı açıklamalar dahi bu tür yapıların gerçek anlamda kimler tarafından kullanıldığına, nasıl oluştuğuna ve neye göre siyaset belirlediğine önemli örnekler sunmaktadır.

Görüldüğü üzere Bağdadi, Zevahiri'nin emrine uymamış ve uymama gerekçesi olarak da; Zevahiri'nin emrinin **"Allah'ın emrine muhalif olduğu"** iddiasını öne sürmüştür. Şu an Suriye'de radikal İslami grupların yüzlerce farklı fraksiyona ayrılmasını çok güzel izah eden bu durum, radikal İslami örgütlerin benimsediği Selefi anlayıştan kaynaklanmaktadır.

El Kaide'nin Ladin'in öldürülmesinden önceki (çekirdek) örgütsel yapılanmasında; Usame Bin Ladin'in örgütün lideri olduğu ve yine Ladin'in başkanlığını yaptığı ve Eymen El-Zevahiri ile Süleyman Ebu Geyt gibi isimlerin de katıldığı bir danışma kurulunun (üst şura) bulunduğu ifade edilmektedir. Tabi bu durumun son yıllarda, Ladin'in öldürülmesinin ardından nasıl bir şekil aldığı tam anlamıyla bilinmemektedir.

Danışma kurulunun fonksiyonun; kapsamlı tartışmalar sonunda terör eylemi yapılması ve fetva verilmesi gibi örgüt açısından önemli konular hakkında hüküm vermek olduğu sanılmaktadır. Danışma kurulunun altında ise askeri konuların onaylandığı bir askeri komite, örgütün para ve mali işleriyle ilgilenen ticari komite, dini kuralların görüşülerek karara bağlandığı dini komite (fetva komitesi), bilgilerin basılması için oluşturulan medya komitesi ve bir seyahat bürosunun bulunduğu değerlendirilmektedir.

Bu merkezi yapının altında; "Hücreler", "Mücahitler-Mücahit Gruplar" ve "Bölgesel-Yerel Örgütlenmeler" in yer aldığı değerlendirilmektedir.

Sovyetler Birliği'nin Afganistan işgali sırasında ABD destekli olarak Afgan topraklarını koruyan ancak Soğuk Savaş sonrasında ellerindeki bol miktarda silah ve adamla denetimsiz kalan El Kaide, çetevari faaliyetlere girerek kendisine ana felsefe olarak İsrail'in yok olması ve Müslüman ülkelerde hilafet inancı altında büyük bir devlet kurma amacını benimseyen bir görüntü verdi.

Şu anda başta ABD ve İsrail olmak üzere, "hedef" konumundaki diğer ülkelerin gelişmiş istihbarat ağı ve teknolojilerine rağmen, El Kaide hala bütün dünya üzerinde tedirginlik yaratabiliyor. Örgüt, sivil, diplomatik ve askeri hedeflere yönelik saldırılarının yanı sıra, giderek profesyonelleşen 'El Sahab' adlı yayın organının hazırladığı

cihatçı propaganda yayınlarla da, internet üzerinden dünyaya yeni tehditler savuruyor.

Ortadoğu, Asya, Kuzey Amerika ve Avrupa dahil olmak üzere yaklaşık 100 ülkede binlerce militanla faaliyet gösterdiği tahmin edilen El Kaide, gerek hiyerarşik bir yapısı bulunmaması, gerek ideolojisinin çok geniş bir yelpazeye dağılması, gerekse stratejik bir bütünlüğe sahip olmaması nedeniyle somut olarak bir "örgüt" olarak bile nitelendirilemiyor. Gerçek anlamda bu durumu özetlemek gerekirse; bu yapılar kesinlikle örgütlü bir güç değildir! Yoksa ifade edildiği gibi yer altında kalan ve gevşek, yerel inisiyatif üzerinden bu kadar geniş bir ağ kurabilmesi mümkün değildir. Bunları idealize etme ve gizleme adına birçok çevre tarafından El Kaide "hayalet bir örgüt" olarak da tanımlanıyor.

Dünyanın dört bir yanından terör hücre ve örgütlerini bir zemine oturttuğu, yani bir şemsiye altında birleştirdiği düşünülen El Kaide'nin tam olarak çökertilememesinin nedenlerinden biri de, örgütün bu "dağınık" yapısına dayanıyor, en azından konuyla ilgili görünenler açıklamalarını bu şekilde yapıyor! Aslında kapitalist modernitenin içinde bulunduğu çıkmazdan ve siyasetsizlikten kurtulmak için geliştirdiği bu yapılar, kesinlikle bilinçli bir şekilde algı operasyonları sonucunda bu şekilde ifade ediliyor. Uygulanan yöntem bellidir; karizmatik biri lider olur, etrafında sadık savaşçılar ve gün aşırı sivil insanları da katletmekten çekinmeyen hedeflere yönelik yönelimler... Amaç; istikrarsızlık sağla, çatışmaları oluşturun, silah lobilerinin karları çoğalsın ve gerek görüldüğünde müdahale de bulunularak, işgal et! Uzun yıllar boyunca bunu uygulayan emperyalist siyaset, günümüzde aynı formülasyonu uygulamakta ve bunun denklemini de El Kaide ve diğer benzeri örgütler-yapılar aracılığıyla sağlamaktadır.

Bu gerçeği ortaya koyan önemli ayrıntılardan biri kuşkusuz Pentagon'un El Kaideye yönelik geliştirdiği tanım olmaktadır;

ABD Savunma Bakanlığı El Kaide'yi, "Afgan mücahitlerin saflarına genç Müslümanlar çekmek amacıyla oluşturulan; dünya çapında İslam ülkeleri kurup, İslami olmayan rejimleri yıkmayı, Körfez'deki Amerikan askerlerini buradan çıkarıp, Batı nüfuzunu bu bölgede yenilgiye

uğratmayı ve Kudüs'ü ele geçirip burayı bir Müslüman kenti haline getirmeyi amaçlayan bir şemsiye örgüt" olarak tanımlıyor. Dikkat edilirse; amaç çok geniş tutularak, körfezdeki her ülke de ve coğrafya da çatışmanın olabileceği, bunun da kaçınılmaz olduğunu hissettiren bu açıklamanın, günümüzde her yerde ve uzun bir zaman dilimince uygulandığı da bilinen bir diğer gerçek olmaktadır.

EL KAİDE KRONOLOJİSİ

1988 – El Kaide, Usame bin Ladin tarafından Afganistan'da kuruldu.

1991 – Bin Ladin, Afrika ülkesi Sudan'a gidip eğitim kampları kurdu ve cihat hazırlıkları yapmaya başladı. Buradan, Batılı hedeflere yönelik bir dizi saldırının sorumlusu ilan edildi. 5 yıl bu ülkede kaldı. Bu süre içinde nükleer malzeme arayışları içine girdiği öne sürüldü.

1993, 26 Şubat – New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'nde patlayan 500 kiloluk bir bomba, 6 kişinin ölümüne, 1000 kişinin de yaralanmasına neden oldu. Bazı uzmanlara göre El Kaide, bu saldırının ardından, eylemin planlayıcısı olan Remzi Yusuf'u arayıp ona para teklif etti. Yakalanan Remzi Yusuf'a müebbet hapis cezası verildi. Amcası Halid Şeyh Muhammed ise 11 Eylül saldırılarında planlamaya yardımcı olduğu gerekçesiyle tutuklu bulunuyor.

1993, 4 Ekim – Somalili milisler Mogadişu'da ABD'ye ait bir Kara Şahin helikopteri düşürdü. ABD'nin, helikopteri düşürenlerin El Kaide tarafından eğitildiğini savunduğu olayda 18 Amerikan askeri öldü.

1996, Mayıs – 1990'ların ortalarında Sudan Bin Ladin'i sınır dışı etmesi yönünde yoğun bir uluslararası baskıya maruz kaldı. Bir zorlama sonucu mu kendisinin bu kararı aldığı hala bilinmiyor ama Bin Ladin 1996'da Sudan'dan ayrılıp Afganistan'a geçti.

1996, 25 Haziran – Suudi Arabistan'ın Dahran kenti yakınlarındaki bir Amerikan askeri lojmanına düzenlenen bombalı saldırıda 19 Amerikalı öldü. ABD, Hizbullah milislerinin sorumlu tutulduğu bu olayda El Kaide parmağı olabileceğini de düşünüyor.

1998, 22 Şubat – Bin Ladin ve 4 işbirlikçisi tarafından imzalanan bir "fetva"da, "Mümkün olan her

ülkede, Amerikalıları öldürmek her Müslüman'ın şahsi görevidir" ifadesi kullanıldı.

1998, 7 Ağustos – Kenya ve Tanzanya'daki Amerikan büyükelçilikleri bombalı saldırıya uğradı. Toplam 220 kişinin öldüğü saldırının ardından Amerikan ordusu El Kaide'nin Sudan ve Afganistan'da olduğu iddia edilen eğitim kamplarını vurdu. Bin Ladin daha sonra bir Amerikan mahkemesinde, elçilik bombalarının sorumlusu olmakla suçlandı.

2000, 12 Ekim – Yemen'in Aden limanında iki intihar bombacısı, patlayıcı yüklü bir botla Amerikan savaş gemisi USS Cole'a saldırı düzenledi. Saldırıyla bağlantılı bulunan El Kaide militanı 4 kişi, Yemen'de bir mahkemede olayın sorumlusu sayıldı.

2001, 11 Eylül – El Kaide üyesi 19 kişi, 4 uçak kaçırarak bunlardan ikisini New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'nin İkiz Kuleleri'ne, birini de ABD Savunma Bakanlığı (Pentagon) binasının sınır duvarına çarptırdı. Diğerleri ise Pennsylvania'da açık araziye çakıldı. Yaklaşık 3 bin kişinin can verdiği bu eşzamanlı saldırılardan 6 hafta sonra ABD, Usame Bin Ladin'in faaliyetlerini sürdürdüğü Afganistan'a operasyon düzenledi. Taliban rejiminin çökertilip, El Kaide eğitim kamplarının imha edildiği savaşın ardından, El Kaide militanı olduğu sanılan yüzlerce kişi ABD'nin Küba'daki Guantanamo Üssü'ne götürülerek burada ABD'nin tutsağı oldu.

2001, 12 Aralık – 9/11 olarak anılmaya başlanan 11 Eylül saldırılarıyla ilgili olarak ilk El Kaide zanlısı mahkeme önüne çıktı. Fas asıllı Fransız vatandaşı Zekeriya Musavi, çıkarıldığı Amerikan mahkemesinde, bu saldırıları Usame Bin Ladin ile birlikte planlamakla suçlandı. Musavi, Minnesota'daki bir havacılık okulunda uçuş eğitimi almasıyla dikkat çektikten sonra göçmenlikle ilgili suçlamalar öne sürülerek gözaltına alınmıştı.

2001, 14 Aralık – ABD hükümeti, "11 Eylül saldırılarının planlayıcısının Usame bin Ladin olduğunu kanıtlıyor" dediği bir Bin Ladin videosu yayınladı. Batı dünyasında bu videonun yayınlanması, Bin Ladin'e karşı cephe geliştirilmesinin bir yolu olarak algılanırken, İslam dünyasında da videonun gerçekliğine ilişkin büyük kuşkular uyandı.

2001, 23 Aralık - Daha sonra "ayakkabı bombacısı" olarak anılacak İngiliz vatandaşı Richard Reid, Paris-Miami seferi yapan bir yolcu uçağında, ayakkabısına yerleştirdiği bombayı patlatmaya çalışırken yakalandı. Reid, çıkarıldığı mahkemede Bin Ladin'e bağlılık yemini etti. Şu an müebbet hapis cezasını çekiyor.

2002, 22 Mart - Bin Ladin'in arazideki üst düzey komutanlarından biri olan ve örgüte adam çekme faaliyetlerinin başında bulunan Ebu Zübeyde, Pakistan'daki bir eve yapılan baskında yakalandı. Amerikan hükümetinin en çok arananlar listesinde Usame bin Ladin ve sağ kolu Eyman El Zevahiri'den sonra üçüncü sırada yer alan Ebu Zübeyde, Pakistanlı yetkililer tarafından ABD'ye teslim edildi.

2002, 11 Nisan - Tunus'un Cerbaadasındayakıt yüklü bir tankerin bir sinagog önünde havaya uçurulması sonucu, 14'ü Alman turist olmak üzere 19 kişi öldü. Olayın sorumluluğunu El Kaide üstlendi.

2002, 11 Haziran - Amerikalı yetkililer, radyoaktif malzemeden yapılmış bir bomba imal edip bununla saldırı düzenlemeyi planladığı belirtilen JosePadilla adlı Amerikan vatandaşının, Pakistan dönüşünde Chicago'da yakalandığını duyurdu.

2002, 11 Eylül - ABD'ye yönelik kanlı saldırıların yıldönümünde, bu eylemin kilit isimlerinden olduğu söylenen Remzi Binalşib, Karaçi'de yakalandı.

2002, 12 Ekim - Bali'deki kalabalık bir gece kulübünü hedef alan iki bombanın patlaması sonucu, çoğu yabancı turistler olmak üzere 202 kişi öldü. Endonezyalı yetkililer, bu saldırıların Güneydoğu Asya'da faaliyet gösteren ve El Kaide ile bağlantılı olduğu belirtilen İslam Cemaati adlı örgüt tarafından düzenlendiğini sandıklarını kaydettirler.

2002, 22 Ekim - İlk 11 Eylül davası Almanya'da başladı. Bir terör hücreğine üye olmak ve 11 Eylül saldırılarına yardımcı olmakla suçlanan Fas vatandaşı Münir El Mutasadık Hamburg'da mahkemeye çıkarıldı. Ancak bu konuda hiçbir bilgisi bulunmadığını söyledi. 2003 yılında, 11 Eylül'ü düzenleyen hava korsanlarına yardımcı olmaktan suçlu bulundu ve 12 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

2002, 28 Kasım - İsrail hedeflerine saldırılar düzenlendi. Mombasa'da bir İsrailliyeye at otelde meydana

gelen patlamada, 3'ü intihar bombacısı olmak üzere 16 kişi öldü. Bir İsrail uçağına atılan füze şans eseri iskaladı. Usame bin Ladin'in yazdığı söylenen ve internette yayımlanan bir mektupta, saldırının El Kaide tarafından düzenlendiği iddia edildi.

2003, 1 Mart - El Kaide'nin en üst düzey liderlerinden biri olduğu düşünülen Halid Şeyh Muhammed, İslamabad yakınlarında düzenlenen Pakistan-CIA ortaklığındaki bir operasyonla yakalandı. ABD, fanilalı ve saçları dağılmış haldeki fotoğrafları dünya medyasına dağıtılan Muhammed'in 11 Eylül saldırıları planlarına yardımcı olduğunu savunuyor.

2003, 12 Mayıs - Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da, aralarında yabancıların kaldığı lüks lojmanların ve bir de Amerikan ofisinin bulunduğu hedeflere yönelik bir dizi bombalı saldırıda 34 kişi öldü. Washington ve Riyad, El Kaide'nin sorumlu olduğunu söyledi. Bu saldırılar, ilerleyen aylarda Suudi Arabistan'da düzenlenecek diğer saldırıların ilk halkası oldu.

2003, 16 Mayıs - Fas bombalı saldırılarla sarsıldı. Kazablanka'daki bir İspanyol restoranı, 5 yıldızlı bir otel, bir Yahudi merkezi ve Belçika Konsolosluğu'na yönelik saldırılarda 12'si saldırgan olmak üzere 45 kişi öldü. Olaylarla ilgili olarak, El Kaide ile bağlantılı olduğu düşünülen Salafi Cihadı adlı örgütün 4 üyesine ölüm cezası verildi.

2003, 27 Haziran - Riyad saldırılarının planlayıcısı olarak nitelendirilen Adil Abdulrahman el Hamdi (Ebu Bekir El Azdi ismiyle de biliniyor) Suudi Arabistan'da tutuklandı. El Azdi'nin tutuklanması, "Suudi Arabistan'daki El Kaide faaliyetlerine indirilmiş en büyük darbe" olarak lanse edildi.

2003, 15 Aralık - İstanbul'da iki sinagoga yönelik bombalı intihar saldırılarında 23 kişi öldü 300'den fazla kişi de yaralandı. Olayın sorumlusunun El Kaide olduğu belirtildi.

2003, 20 Aralık - İstanbul'da İngiliz Konsolosluğu ve HSBC'ye yönelik saldırılarda 27 kişi öldü, 450 kişi yaralandı. Bu saldırıların altından yine El Kaide çıktı.

2004, 9 Şubat - Amerikalı yetkililer, El Kaide bağlantılı militan Ebu Musab El Zarkavi'nin Irak'ta mezhep çatışması çıkarmak için planlar yaptığını ve bu planların ele geçirildiğini söyledi.

2004, 11 Mart - Madrid'de sabah yoğunluğu yaşanan saatlerde banliyö trenlerine yönelik saldırılarda 10 bomba patladı. 191 kişinin öldüğü kanlı eylemde bin 800 kişi de yaralandı. İspanyol yetkililer incelemelerini, Batı ile savaşında El Kaide'ye destek sağladığı belirtilen Faslı İslami Muharebe Grubu üzerinde yoğunlaştırdığını açıkladı.

2004, 15 Nisan - Usame bin Ladin, yayınladığı yeni ses kasetinde "Müslümanlara saldırmayı durdurmaları" ve Müslüman ülkelerden bütün askerlerini çekmeleri halinde Avrupa ile barış yapabileceğini söyledi.

2004, 17 Mayıs - Bağdat'ta bir intihar bombacısının, kendisini Amerikan önderliğindeki koalisyonun merkezi yakınlarında havaya uçurması sonucu Irak Yönetim Konseyi'nin başkanı İzzeddin Salim hayatını kaybetti. El Kaideli Ebu Musab El Zarkavi'ye bağlı bir grup, saldırının kendileri tarafından düzenlendiğini söyledi. Amerikalı yetkililer, Zarkavi'nin Irak'taki bir dizi saldırıdan ve bir Amerikalı rehinenin kafasının kesilmesinden sorumlu tutuyor.

2005, 7 Temmuz - İngiltere'nin başkenti Londra'da toplu taşıma sistemine yönelik eşzamanlı bombalı saldırılarda, 4'ü intihar bombacısı olmak üzere 57 kişi öldü. Saldırıda El Kaide'nin parmağı olduğuna inanılıyor.

2005, 9 Kasım - Ürdün'ün başkenti Amman'da Radisson SAS, Grand Hyatt, DaysInn adlı, Amerikan menşeli 3 lüks otelin eşzamanlı bombalanması sonucu 57 kişi öldü 120 kişi yaralandı.

2007, 11 Nisan - İslami Mağrib El Kaide Örgütü tarafından Cezayir'in başkenti Cezayir'de düzenlenen eşzamanlı iki bombalama olayında 33 kişi öldü. Hedefteki binalardan biri başbakanlık ofisi, diğeri ise bir polis karakoluydu.

El Kaide çetesi, örgütü veya terörü uzun yıllardır konuşulup üzerinde yorumlar-değerlendirmeler yapılıyor! El Kaide bir örgüt mü, örgüt ise nasıl bir örgüt? Amacı-hedefi nedir? Kimlerle dost, kime karşı mücadele ediyor? Eylemleri, terörü hangi mantığa göre geliyor? Adına hareket ettiğini iddia ettiği islami düşünce ve felsefeye, islami kültürel gerçekliklere göre ne kadar uygun davranıp uyum içindedir?

Görüldüğü gibi konu El Kaide olduğunda sorular, soru işaretleri havada uçmaktadır. Bu sorular benzeri onlarcası-yüzlercesi sorulabilir. Sorular çoğaltılıp sorulabilir de, yeterli cevapları alabilmek mümkün müdür? Bu da farklı soruları, soru işaretlerini taşıyacaktı beraberinde.

El Kaide ismi Usame Bin Ladin ile özdeşti. Daha çok SSCB'nin Afganistan işgaline karşı savaşan islami guruplar içinde bir savaşçı gurup olarak El Kaide ismi geçmeye başlamıştı. Soğuk savaşın tüm hızıyla sürdüğü 80'li yıllarda başını ABD'nin çektiği kapitalist blok ile liderliği reel sosyalist devletlerin çoğunluğu tarafından kabul edilen SSCB'nin başını çektiği blok arasında soğuk savaş çok yönlü devam etmekteydi. SSCB'nin 79 sonlarında Afganistan'ı işgal etmesiyle birlikte soğuk savaş daha da boyutlandı.

ABD o yıllarda "Yeşil Kuşak" projesi ile islami söylemli, islami eylemli örgütlenmeler geliştirmeye başladı. Amaç ve hedefi, SSCB'den kaynaklı sol-sosyalist gelişmelerin önünü almaktı. Afganistan işgali ile SSCB öncülüğündeki reel sosyalist blok ise özellikle Ortadoğu'da kendi politikalarına dayanaklar oluşturma hedefini güdüyordu. Ortadoğu'nun hem jeostratejik konumu, hem de başta petrol olmak üzere zenginlik kaynakları üzerinde söz sahibi olma politikası SSCB'yi bölgenin rejimleriyle işbirliği geliştirmeye itiyordu.

80'lerin başında ABD ve öncülük ettiği kapitalist blok, Ortadoğu'nun islami inançlı gerçekliğinden hareketle, komünist yayılmaya karşı bölgenin işbirlikçi rejimlerinin de desteğiyle islami renk-söylem ve argümanlarla "Yeşil Kuşak" projesini belirginleştirmeye başladı. SSCB'yi bu kuşak ile kuşatmayı adım adım başardı. Bugün belge-bilgi

ve tanıklıklarla daha bir netlik kazanan El Kaide'nin oluşum süreci bu konuda önemli veriler sunmaktadır.

Suudi Arabistan istihbaratı ile CIA yeşil kuşak projesini etkinleştirmek ve Afganistan'da SSCB'nin askeri-siyasi varlığına karşı "Cihat" başlatmak için Suudi prenslerinin birçoğu ile bu temelde görüşmeler yapar. Çoğu prens bu teklife sıcak bakmaz. Petro dolarların sunduğu sefih yaşamı bırakmaya yanaşmazlar. İçlerinden biri uygun bulur, bu da sonradan meşhur olacak olan Usame Bin Ladin'dir.

Usame Bin Ladin, ailesi aslen Yemen'lidir. Babasının 11. eşi, Suriye-Arap kökenlidir ve Usame 11. eşi çocuğudur. Aile Suudi Arabistan'ın sayılı zengin ailelerindenidir. Usame, gençliğinde hatta CIA ve Suudi istihbaratı kendisiyle görüşüp de Afganistan'da SSCB'ye karşı savaşmaya ikna oluncaya kadar sefih bir yaşam sürmüştür. Günlerinin ve gecelerinin çoğunu Lübnan-Beyrut'ta içki, kumar, kadın eksenli sefa zevk alemlerinde geçirmiştir.

El Kaide düzen (kural) oluşumu, CIA ve S. Arabistan istihbaratının Usame'ye rol ve misyon biçmesi ile gerçekleşmiştir. Kuşkusuz ayakları havada olan bir oluşum değildir. Afganistan'da SSCB askeri-siyasi varlığına karşı tepki, CIA'nin örgütlemesiyle bir savaş haline dönüşmüş durumdadır. Özellikle Arap devletleri ile Pakistan başta olmak üzere birçok islami toplumda çok sayıda "cihatçı" devşirilmiş ve Afganistan'da SSCB'ye karşı savaşa sokulmuştur.

El Kaide liderliği için bu gerçekler ortada olmasına rağmen, bugün küçümsenemez rakamlara ulaşan El Kaide savaşçı gücü ve kimi yerlerdeki kitle destekleri sorunun daha da derinliğine dair işaretlerdir.

Kapitalist modernite mevcut konumunu sürdürmek kadar elinin altındaki imkanları sonuna kadar değerlendirme de kullandığı ölçü, gayri ahlaki yol ve yöntemleri sınırsız kullanmayı esas almaktadır. Yaklaşık 400 yıldır bu şekilde hegemonyasını sürdürmektedir. Başkan Apo'nun işaret ettiği ve çözümlediği kapitalist modernitenin en çok Ortadoğu'da zorluklar yaşadığına, sistemini bu bölgede halen tam oturtamadığına dair yaptığı belirlemeler konumuzla da bağlantıları içermektedir.

Dünya'nın hemen her bölgesinde kapitalist moderniteyi tüm boyutlarıyla halkların bağrında bir hastalık gibi monte eden, giderek içselleştiren hegemonik sistemin bir tek Ortadoğu halkları içinde istediği sonucu bu bağlamda elde edememiş olması, kapitalist modernitenin Ortadoğu'ya çok yönlü yüklenmesi ile dolaysız ilişkilidir. Bölgedeki ulus-devletlerin her türlü işbirlikçiliği-ajanlığı-bekçiliği kendi halklarına düşmanlığı on yıllarca süren diktatörlük rejimlerine rağmen, bölge halklarının tarihten gelen toplumcu gelenekleri varlığını korumuştur.

Kapitalizm geçmiş yıllarda Ortadoğu'da yetersiz de olsa gelişen sol-sosyalist düşünce, akım, gurup, örgüt, parti ve siyasi oluşumlara karşı; din olgusunu belirli bir güç halinde örgütlendirip karşı cephe yarattığı için bölgedeki dini temelli güçlerle ilişkisi var olagelmıştır. Bu anlamıyla siyasal islam ile kapitalist hegemonik güçlerin buluşması yeni değildir. İktidarcı İslam tarihte kendi deneyim, tecrübe ve birikimleriyle kendini örgütlediği kadar geçen yüzyıldan bu yana kapitalizmle ilişkilenebilir, işbirlikçiliği sayesinde daha da palazlandı.

Siyasal-iktidarcı islamik güçlerle kapitalist hegemonik güçlerin ortak çıkarlar etrafındaki sıkı ilişkileri uzunca bir geçmişe dayandığı için bugünkü, (yakın geçmişteki) ilişkilerinin derinliği, karmaşıklığı, iççeliği de sürpriz sayılmaz. Yakından bakıldığında kapitalist siyasi güç odaklarıyla ekonomik-mali-ticari şirketlerinin (tekellerinin) bölgedeki dikta rejimleriyle ilişkilerinin çetrefilliği sır değildir. Kamuoyu önünde birbirleriyle çelişkili-çatışmalı görünmeye özellikle özen gösterirler. İç siyasetlerinin bir gereği olarak bu imajı oluşturur, geliştirir ve toplumlarına yansıtmayı ustalıkla yaparlar.

El Kaide meselesini bu panorama içinde görmek, değerlendirmek yanlış olmayacaktır. El Kaide gibi oluşumları değerlendirirken, basit bir terör oluşumu olarak ele almak bir yanıla doğru olsa da, tüm gerçekliği ifade etmeye yetmiyor, yetmeyecektir. Doğru olan tarafı bu oluşumların kapitalist sistemin vurucu gücü-provokatif eylemler için koçbaşı-taşeron olduğudur. Diğer yanıla da arkasında küçümsenmeyecek bir kitle desteği dünyanın birçok bölgesinde tutunma, barınma, örgütlü olabilme gerçeği vardır. Canlı bomba-fedaice savaşmayı bir yere kadar gerçekleştiriyor oluşları daha kapsamlı ele almayı

gerektirmektedir. Siyasi islamın kapitalist hegemoniklerin bir projesi olarak hayat bulması, kapalı kapılar ardında kotarılan halklar karşıtı sayısız projenin bir versiyonudur sadece. Ortak çıkarlar çakıştığında birbirleriyle çelişkili gibi görünen ve kısmen de öyle olan iktidarcılar, bir yolunu bulup ortak proje etrafında buluşmakta gecikmezler. El Kaide örneğinde görüldüğü gibi Usume ailesinin bir yanda Suudi'nin en varıl ailelerinden biri olması diğeri yanda islami cihat için öncü rol almaları bu tür projelerin nasıl ve kimler tarafından hayata geçirildiğini gözler önüne sermektedir.

Başta El Kaide olmak üzere "radikal" islamik gurupların hegemonik güçlerce desteklenmesi, gerektiği yerlerde ve zamanlarda terör eylemlerine sürüklenmesi dünyadaki halkların nazarında islamiyete karşı toptan bir nefret uyanmasına yol açmaktadır. Yer yer marjinal kimi islami söylemleri gurupların şiddet eylemleri, katliamlara varan intihar saldırıları özellikle kapitalist dünya basınında islami inançlara karşı bir sorgulama, öfke, mesafe ve giderek düşmanca duyguların yeşermesi ile sonuçlanan propaganda savaşı yürütölmektedir. El Kaide türü yapılanmalarda bir ucu bölgenin hegemonik rejimleriyle sarmaş-dolaş durumu yaşanırken bu ilişki üzerinden kapitalist güç merkezleriyle de dolaylı, dolaysız çeşitli bağlar söz konusudur.

Bu anlamda kapitalist hegemoniklerin Ortadoğu'nun önemli bir sosyal gerçeği olan islamiyeti terörize etmesi, ardından da krimine etmeye çalışması anlaşılırdır. El Kaide benzeri oluşumların islami görüntüsü, islamiyeti dar-dogmatik yorumla ele alıp uygulamayı hedeflemesi islamiyete bir fayda sağlamıyor. İslami inançlı halkların mezhepsel farklardan dolayı zaman zaman en büyük El Kaide ve türevi örgütlerin katliamlarına maruz kalması bu tür oluşumların kime, neye hizmet ettiğini gösteriyor.

İlimli-Siyasal İslam adıyla geliştirdiği argümanları zamanla gurup-parti vb toplumsal örgütlenmeye kavuşturmada da kapitalizm belli bir yol almış durumdadır. Her iki uçtaki islamik örgütlemeleri desteklemesi çelişki değildir. Tarihte egemenlerin hep yaptıkları, neredeyse olağan olan taktik, yöntemlerdir. Halkları birbirine kırdırmada olduğu kadar daha fazla denetimi altına almasında da bu kullanma etkili olmuştur.

El Kaide türü yapılanmalara bakıldığında merkez düzeyindekilerin bir kısmı (başta Usame Bin Ladin) kapitalistlerle, işbirlikçi bölge rejimleriyle oldukça güçlü siyasal ilişki içindeyken, tabanı motive edip eğitmede; batıyı düşman ilan etmeyi, kimi bölge rejimlerini, özellikle mezhepsel farkları bölgenin temel çelişkisi gibi işlemeyi de ihmal etmemektedirler. Taban kitlesi emperyalizme-sömürgeciliğe karşı savaştığına inandırılıyor. İslami değerlerin koruyucusu olarak motive ediliyor. Özellikle kapitalist hegemoniklerin bölge halklarına karşı her türlü kirli politikalarının bir de bölge despotik rejimleriyle ortaklaşa yürütülerek yol açtığı derin moral, mali-ekonomik-psikolojik-sosyal-kültürel kırılmalara, hor görmelere karşı kitlelerin üzerinde, özellikle gençler üzerinde etkilerini iyi değerlendirip örgütleyebilmektedir. Bu gençlerden intiharcılar çıkarmaları çok zor olmamaktadır.

Öte yanda El Kaide'nin üst düzey isimlerine bakıldığında,-ki çoğu fazla bilinmemektedir-CIA başta olmak üzere, son Suriye-Irak'ta yaşananlardan sonra bölgedeki birçok devletin istihbaratları ile kol kola olduğu daha da açığa çıktı.

Yine örgütlenme modellerinin statik olmayıp şartlara göre değişken kılınması, Irak-Libya-Suriye vd yerlerdeki faaliyetlerine bakıldığında esnek bir yapılanmaya açık oluşu, karşı olduklarını ilan ettikleri kimi bölge rejimleriyle arka planda çok sıkı ilişkilene içine girişleri akla, uluslararası tecrübe pratik ve uzun geçmişi olan kimi örgütlenmeleri getirmektedir. Hücreler halinde örgütlenmeleri yine akla masonik, mafya etkilenmelerle içine girilen örgüt biçimini getiriyor.

İslamiyetin özünü yaşatmayı iddia eden El Kaide, üst kesimi her tür güç ile ilişki-işbirliği-kirli ortaklıklar içindeyken, tabanı-savaşçı, militan kesimi bu islami söylemler esasına göre inanış içindedir. Özellikle kapitalist hegemonyanın kendini derinliğine yaymaya çalıştığı bölgenin birçok ülkesinde bunun sonucu oluşan sosyal-kültürel-maddi-ruhsal, vb gelişmeler ve sorunlar yumağı bölge halklarını özelde de Ortadoğulu bireyi açmazlara sürüklemektedir. Bölgede bu tür durumlarda din olgusu her zaman egemen güçlerin kullanacağı (hep de kullandığı) istismar aracı gibidir.

Önder APO kapitalist hegemonyayı değerlendirip-çözümlerken, kapitalizmin din, ahlak gibi sosyal olgulara karşı olduğunu ama tümüyle etkisizleşip bitmesini de istemediğini önemle vurgulamaktadır. Tarihteki tüm egemenler gibi çağımızda da kapitalist hegemonik güçler din olgusu başta olmak üzere tüm inançsal gerçekleri daha fazla halkları kontrol altına almada kullanmaktadır. Bunu yaparken, aslından, özünden boşaltıp Vehhabilik örneğinde netçe görüldüğü gibi yeniden biçimlendirip kendileri için daha kullanışlı hale getirerek El Kaide benzeri oluşumlarla vurucu güce dönüştürmektedir.

Bu bağlamda El Kaide türü oluşumlar her zaman var olacaktır veya kapitalist egemenler gerekli gördükleri zamanda, zeminde, bölgede kullanacak şekilde başka isimler altında dizayn edip halkların demokratik mücadelesi karşısına dalgakıran olarak çıkaracaklardır.

El Kaidenin kuruluşu ve pratikleştirilmesinde dönemin SSCB'sinin Afganistan işgali belirleyici neden olmuştur. On yıl sonra SSCB ve reel sosyalist sistem dağıldığında El Kaide'nin rol ve misyonu bitmedi, bitirilmedi. Sonrası biliniyor; 11 Eylül 2001'de İkiz Kuleler saldırısı ile bir kez daha kapitalist politikaların tutsağı, vurucu kullanım gücü olduğu anlaşıldı.

Özünde sol-sosyalist, demokratik halk hareketlerine karşı oluşturulan El Kaide halen de bu özünü, rolünü icra etmektedir. Rojava'daki devrimci halk hareketine karşı uluslararası ve bölgesel birçok gücün ortak istemi çerçevesinde özelde Kürt halkına genelde Suriye'deki halklara karşı katliamlar, saldırılar ile esas yüzünü bir kez daha göstermektedir. Bugün IŞİD (DAİŞ) olarak anılan oluşum veya bir dönem El Nusra olarak Rojava devrimini boğmak isteyen bu güçler dikkat edildiğinde, ipleri birçok gücün elinde olan serseri mayın türü güce dönüştürülmüşlerdir.

IŞİD'in Irak şehri olan Musul'u hiç çatışmadan ele geçirmesi sonrası Ortadoğu'da dengeler giderek değişmektedir. Nasıl oldu da böylesi bir örgüt çok rahat bir şekilde Musul gibi bir şehri, ardından Saddam Hüseyin'in şehri olan Tikrit'i ele geçirdi diye sorular sorulmaya başlandı. Halbuki Ortadoğu'da Mezhep üzerinden siyaset yürütmek, mezhepler üzerinden güç olmaya çalışmak her zaman için bunu kullanan güce ya da güçlere hep ters

dönmüştür. Sünni IŞİD örgütü kendi başına değil, Irak'ta Şii Maliki hükümetinin baskısı altında olan Sünni Araplardan, Suriye'de Nusayri olan Esad rejiminden baskı ve katliam gören Sünni Araplardan destek alarak bu kadar güçlendi. Ve şimdi hem Şii Arap, Kürt, Türkmen ve Fars halklarına, hem de farkı inançta olan diğer halklara karşı cihad temelinde bir saldırı içine girmiş bulunmaktadır. Buna bir de bölge ve uluslar arası güçlerin desteğini de eklediğimizde, Ortadoğu'da nasıl bir oyunun oynandığını görmemek, görüp de buna karşı durmamak mümkün değildir.

Dolayısıyla adı ister El Kaide olsun, ister Nusra veya DAİŞ olsun hepsi de merkezi olarak bölge gericiliğinin ve kapitalist merkezlerin kontrolünde olan, İslamiyet'i bir araç, iktidar için bir hedef olarak, bir argüman ve söylem olarak kullanan, her türlü demokratik toplumsal harekete karşı, her türlü demokratik özgürlüğe karşı örgütlendirilmiştir.

Sadece eleştiri ve teşhir yetmez bu güçlere karşı; ideolojik-politik mücadele kadar, Rojava halk direnişinde olduğu gibi askeri toplumsal güç ve mücadele de gereklidir. Bu da yetmez, yeterli olmayacaktır. Bunları gerektiği kadar yapmak kaçınılmazdır. Fakat daha önemlisi bu piyon örgütlenmelerin kullandığı siyasal İslam argümanlarına karşı demokratik islamı öne çıkarıp, halkların doğru İslami inançla bu sahte-siyasal İslamcılığa karşı bilinçlendirilmesi ve örgütlü hale getirilmesidir.

Önder APO'nun çabası, yönlendirilmesi ile ilki gerçekleştirilen Demokratik İslam Kongresi bu tür siyasal İslam'ı, iktidarcı zihniyetlere karşı kalıcı-yeterli cevap niteliğindedir. Bu Kongre bir ilk ve devamı daha kapsamlı hale getirildiğinde, geniş katılımın, esnek ve yapıcı üslup ile zengin yöntemlerle her kesimle buluşmayı hedeflediği, buna göre yöntem-araçlar kullanıldığı takdirde sonuçları daha görünür verimlilikte olacaktır.

K. Kürdistan'da; F. Gülen Cemaatinin özgürlük mücadelesine karşı güçlendirilmesi-iktidar ortaklığının nimetleri karşılığında siyasi, ideolojik, sosyal, kültürel vurucu güç olarak kullanılması son AKP ile çatışmasından sonra daha da netleşti ve halkımız, bölge halkları tarafından biraz daha anlaşılır hale geldi. El Kaide veya başka isimli, örneğin dünün Hizbullah'ı bugünün Hüda Par'ı bu oyunun başka bir versiyonu, gücü ve taktiğidir. Bu yapılar

hakkındaki sırlı, gizemli, abartılı şehir efsaneleri türü güçlü oldukları imajı, bilinçli bir psikolojik çarpıtmadır. MOSSAD hakkındaki efsanelerin, Filistinli küçük generaller karşısında nasıl büyüsü bozulduysa, özellikle Kürdistan Özgürlük Mücadelesine karşı, genelde ise halkların her türlü demokratik sol, sosyalist eksenli siyasal, sosyal mücadelelerine karşı özelde Ortadoğu'da bu tür silahlı-silahsız iktidarcı İslam'ı piyon örgütler kullanacaktır. Bu gerçekliği kabul etmek ve abartmamak kadar küçümsemeden de esasta demokratik islamı öne çıkarıp, zihniyetleri bu temelde aydınlatmak gerekir. Gerisi güncel-konjonktürel duruma göre gerekli araç-yöntemleri etkin, yetkin ve yeterli kullanma işidir.

ÖNDER APO'NUN DEMOKRATİK İSLAM KONGRESİ'NE GÖNDERDİĞİ MESAJ

Mümin Kardeşlerim!

İslam'ın ana merkezlerinde büyük bir savrulmayı, ihanet ve isyanı yaşarken, eksik ve yanlış anlamada yol açabileceğinin bilincinde olarak, yine de daha büyük yanlışları önlemek ve özdeki doğrulara yol açmak açısından "Kürdistan" ve "Demokratik" kavramlarını kullanmaktan çekinmedim.

Özellikle İslam'ın iki büyük merkezi olarak kendini günümüze de dayatan iktidarcı Arabi-Selefi akımlarla İranî-Şia akımların devletçilik bağlamında yol açtıkları büyük tahribatlara karşı mekan, halk ve demokrasi merkezli kavramlarla mücadele bayrağı açmayı aynı dinin (İslam'ın) özündeki doğruya sadakatle bağlı olmanın gereği saymaktayım. İki iktidarcı-devletçi merkeze karşı demokratik ve mekan merkezli karşı çıkışların en büyük toplumcu, ahlaki ve politik ifadesi olarak İslami yanıt aramayı, bulmayı ve iradeleştirmeyi Kongrenizin en temel görevi saymakta ve selamlamaktayım.

Her iki ana merkezci, iktidarcı ve devletçi akım kapitalist emperyalist yükselişin bağlamında gelişmiş olup, dönemin egemen saltanat bloğu olan Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşünde kullanılmıştır. Özellikle yeni dünya hegemonu olarak yükselen İngiliz İmparatorluğu tarafından halen de sıkı sıkıya kullanılmaktadır.

Her iki merkez de milliyetçilik mikrobunu İslam'ın özüne karşı sonuna kadar kullanmıştır. Kendi ulus devletlerinin doğuşunda kapitalist emperyalizmin ana zor kavram ve uygulaması olan ulus-devletçi sistemi en zorba tarzda kendi halklarına zalimce dayatmaktan asla tereddüt etmemişlerdir. Halbuki İslami ümmet anlayışı öz itibarıyla ulus devletçilikle asla bağdaşmaz.

Zaten İngiliz İmparatorluğu İslam ümmetini parçalamak için ulus-devletçiliği, onun başat ideolojisi olan milliyetçiliği çok bilinçli olarak İslam ümmetinin bağrına, beynine ve rahmine yerleştirmiştir. Son iki yüzyıllık tarih bir nevi İslam'ın mekanlarında ve halklarında bu zihin ve rahim tecavüzünü yaşamakla geçmiştir.

Mümin Kardeşlerim!

İslam gerçekten din adına söylenebilecek en son evrenselliği temsil etmektedir. Hem dini, hem felsefi, dolayısıyla bilimsel bir evrenseldir. Ama çok önemli bulduğum bu aynı felsefenin, dinin, yani İslam'ın bir de "tekil" kavramı itibarıyla ifade ettikleri ve yaşamsallaştırdıkları gerçekliği vardır. Evrensel yön kendini "Allah'ın Birliği" olarak çok güçlü ifade eder ve muazzam bir külliyata kavuştururken, bunun üzerinde inşa edildiği "tekiller" üzerinde aynı önemle durulmamış, çok sayıda eksik, yanlış, çatışmacı yorum ve uygulamalara tabi kılınmış, olurlarına bırakılmıştır. Temel görevlerimizin başında mekana ve zamana bağlı olmayan Allah'ın Nasları kadar onca oluşturulan (kazaa) tekil nasları da aynı sorumluluk ve yetkinlikle ele almalı ve haklarını bahşetmeliyiz. Bilimsel ifadeyle söylersem; genel ilkelerin somut uygulanışını adil ve özgürce başarmalıyız. Daha somut olarak genelde tüm canlılara özelde insana özgü topluluklara İslam evrenselliğinin özünde yatan adil ve özgürce yaklaşımları uygulamalıyız. Kul hakkı yememek ve karıncayı ezmemekle dile getirilen gerçeklik budur.

Ama iki zalim merkezden kaynaklanan "Hizbullah" ve "El Kaide" zındıkları esasında kapitalist piçleştirmenin İslam ümmetinin başına bela ettiği güncel faşizmi temsil etmektedirler. İdam sehpaları ve kelle koparmalarıyla korkunç faşizmi başta Kürdistan halkı olmak üzere İslam olan ve olmayan tüm halklara, insanlara karşı uygulamaktadırlar. Laik-milliyetçi faşizm dünün ve halen acımasızca uygulanan devletçi faşizmi iken, sözde daha güncel ve radikal İslam'ın faşizmi de adı geçen bu akım ve partilerle olmaktadır.

Değerli Mümin Kardeşler!

Kürdistan'daki Özgürlük Hareketi ne bu laik-milliyetçi ne de radikal dinci geçinen iki ana merkezli sapkınlığa düşmeyecek ve fırsat tanımayacaktır. İnaniyorum ki temsil ettiğiniz Özgürlük Hareketi her türlü milliyetçi, dinci, cinsiyetçi ve bilimci geçinen kapitalist ve ataerkil iktidarcı anlayış ve uygulamalara karşı radikal demokrasinin ve özgür mekanın kendisi olacaktır. Çağdaş İslami ümmetin "millet birliğini" anlamlı buluyorum. Ama bu asla "Tek devlet, tek millet, tek bayrak" zırvalamaları anlamına gelmemektedir. Tersine, ilgili ayetteki "Birbirinizi

tanıyasınız diye sizi farklı kavimler halinde yarattık” hükmü gereği ÇOĞULCU, DEMOKRATİK, EŞİT VE ÖZGÜR bir İslami (Birliğinde olan diğer kavimleri) Milletler Birliğini ifade etmektedir. Kongrenizin hem İslam'ın evrenselliği hem de tekilliği bağlamında çoğulculuğun ifadesi olan her mezhebi tekiller sorununa doğru yaklaşımlar ve uygulama esaslarını geliştireceğine dair inanç ve umudumu ifade etmek isterim.

Hareketimizi Batının ideolojik hegemonyasının bir sonucu olan dini-laik ikilemine boğmamak esastır. İslam'ın kendisini dini-laik bağlamına sıkıştırmak da bence yanlıştır. İslam'daki yaşam bütünlüğünü bozmaktır. Ayrıca sanki modaymışçasına İslami kriterleri kılık kıyafetler üzerine tanımlamak dar pozitivist yaklaşımlardan öte bir anlam ifade etmez. Eğer illa genel bir güncel İslami tanımlamada bulunma gereği varsa, bunu “kültürel İslam” olarak belirlemek kanımca herkesi içermesi nedeniyle doğruya daha yakındır. Kültürel İslam'la kast edilen hem gerçekleşmiş hem de anlamını sürdüren İslam toplumu anlamındadır. Unutmamalıyız ki İslam doğduğunda şekli şartlar, ibadet biçimleri söz konusu değildi. İlk söz “oku” idi. Yani anlamla ilgiliydi. Esas olanda budur. Bu husus rahatlıkla günümüz içinde geçerlidir. Günümüz için İslam'ın anlamı, dolayısıyla tanımı tarihi-toplumsal (kültürel) bir gerçeklik olan İslam toplumlarında adil,özgür ve demokratik kriterleri geçerli kılmak ve bunun için cihad-ı ekber ve cihad-ı suğra'yı işletmek, yani sürekli özeleştirisel ve eleştirel yaşamaktır. eleştirel ve özeleştirisel yaşamaktır. Diğer bir deyişle nefisle mücadeleyi (iç) dıştan gelen şer güçlerine (dış) karşı daimi kılmaktır.

Saygıdeğer Mümin Kardeşlerim!

Kongrenizin genel hatlarıyla ifade etmeye çalıştığım anlamı kadar, sürekliliği ve bundan sonraki kurumlaşması daha da önemli bir görev olarak önünüzde durmaktadır. İslami diyarların genelinde olduğu gibi, Kürdistan'da sürekli ve yeni bir İslami kurumlaşmaya şiddetle ihtiyaç vardır. Küresel kapitalizmin türevleri olmaktan öteye gidemeyen sulta kökenli Şia, Selefi ve İhvanî kökenli cemaatleri aşmak yeni kurumlaşma için gereklidir. Çare elbette resmi Diyanet İslam'ı değildir. Resmi Diyanet İslam'ı 'İğdiş edilmiş İslam' olup gayri resmi(Aslında hepsi dolaylı resmi

iktidarcı İslam'dır) İslam'dan daha anlamsız, zıddına hizmet eden bir İslam karikatürüdür. Faşizmden liberalizme kadar geniş hizmet sahaları vardır. Bu anlamda karşı İslam rolü oynarlar. Gerek resmi gerek cemaat "gayri siyasi" İslam'ın Türkiye'de denenen son pratikleri kapitalizmin en talancı, en çevre düşmanı, en iktidarcı örneğiyle toplumu karşı karşıya bırakmıştır. Adil, özgür ve demokratik İslam bu gerçeğin alternatifi olarak kendini anlamlandırmak ve sürekli bir kurumlaşmaya tabi kılmak durumundadır. Yeni kurumsallaşmanın adını, örgütlenme esaslarını ve amel biçimlerini derin bir vukuf ve iradeyle oluşturacağınıza dair inancımı belirtmek isterim.

Son olarak, bazıları Hareketimizi ateist, komünist, materyalist gibi Batılı kavramlarla tanımlamak istemektedirler. Bunlara "kavram kölesi" demek daha uygun düşer. Yalnız şu kadarını söylemeliyim ki, eğer İslami toplum doğası bir gerçekse, İslam....

En zor koşullarda, tüm küresel kapitalist zorbarın kuşatması altında en gelişmiş savaş teknikleriyle saldırı altında bulunan, her şeyi sömürülen bir halkın, Kürt halkının sahte İslam'ın zulmüne, sömürsüne maruz kalmış bir toplumun savaşçılarına ancak Hz. Ali timsalinde kahramanlık yakıştırılabilir, eş kılınabilir. İslam'ın (mazlumlar tarihini) en adil, özgür ve demokratik geleneğini temsil ettiğimize dair en ufak bir şüphem yoktur. Bu gerçekliği dünyanın diğer tüm mazlum halklarıyla güncel olarak paylaşan öncülüğe layık olmak kadar, günün ve geleceğin gerekli kıldığı yeniliğe ilişkin olarak da en idealli hareket olduğumuza dair de kuşku yoktur.

Çağdaş bir Hüseyini, çağdaş bir Selahaddinî hareketin sentezi olmak en önemli mutluluk, dolayısıyla iman kaynağıdır. Hepinizi paylaşmaya, iradeleşmeye, eyleme çağırıyorum. Toplumsal esinin adil, özgür adı olan Allah'ın birliğine davetle birlikte güvende olmanızı diliyor ve selamlıyorum.

24 Nisan 2014

İmrallı F Tipi Cezaevi/ Gemlik-Bursa
Abdullah Öcalan